ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНФОРМАТОР

33. NEDĚLE V MEZIDOBÍ – 15. LISTOPADU 2026

Blaze každému, kdo se bojí Hospodina.

„Služebníku dobrý a věrný. Málo jsi spravoval věrně, mnoho ti svěřím. Pojď se radovat se svým pánem.“ NAHOŘE: freska v Porziuncole, bazilika Panny Marie Andělské, 29. 6. 2026, Santa Maria degli Angeli, Itálie. DOLE: Smrt sv. Františka, freska v koridoru svatyně stigmat, 28.6.2026, La Verna, Itálie, *Peregrinatio ad Fontem Pacis.*

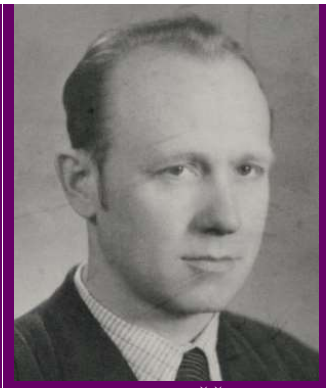
Tomáš
kardinál **ŠPIDLÍK, S.J.**
čestný občan Pustiměře
17.12.1919 – 16.4.2010

Giovanni
kardinál **COPPA**
čestný občan Drysic
9.11.1925 - 16.5.2016

Antonín Cyril
STOJAN, arcibiskup
čestný občan Podivic
22.5.1851 - 29.9.1923

PUSTIMĚŘ
Rudolf POHL
08.03.1912-14.06.1951
POPRAVEN KOMUNISTY

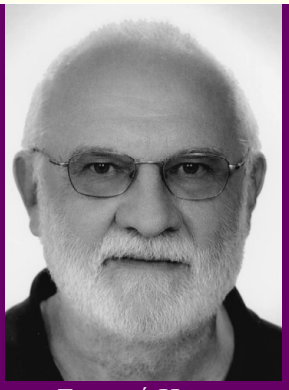
VĚČNÉ ODPOČINUTÍ DEJ JIM, PANE,
A SVĚTLO VĚČNÉ AŤ JIM SVÍTÍ! AŤ ODPOČÍVAJÍ V POKOJI. AMEN.

PUSTIMĚŘ
František PETRŽELA
25.04.1962 - 31.10.2026

PUSTIMĚŘ – **Jindřiška**
HOLUŠOVÁ
11.2.1933 - 5.1.2026

ZELENÁ HORA
Ing. Oldřich TVRDÍK
15.2.1949 – 16.2.2026

PUSTIMĚŘ
Vladislav ZAVADIL
29.11.1942 - 15.6.2026

PUSTIMĚŘ
Věra CIGÁNKOVÁ
25.2.1935 - 26.6.2026

ZELENÁ HORA
Jan AMBROZ
24.6.1937 - 11.7.2026

PUSTIMĚŘ
Vojtěch MACH
3.1.1960 - 30.8.2026

ZELENÁ HORA - **Marie**
BARTOŠKOVÁ
13.2.1932- 22.9.2026

DRYSICE
Ladislav RYŠÁNEK
11.12.1955 - 9.12.2025

DRYSICE
Marie STĚNIČKOVÁ
12.6.1932 - 3.4.2026

DRYSICE - **Ludmila**
HODINKOVÁ
19.4.1979 - 14.5.2026

KŘIŽANOVICE - **Marie**
PROVAZNÍKOVÁ
6.1.1931 - 19.11.2025

V NEDĚLI, 22. LISTOPADU 2026,
O SLAVNOSTI JEŽÍŠE KRISTA KRÁLE,
DOM SAMUEL LAURAS,
OPAT KLÁŠTERA MATKY BOŽÍ V NOVÉM DVOŘE,
NECHÁ VYSVĚTIT NA JÁHNA

BRATRA **MARIA RAFAELA**
(MICHALA NAVRÁTILA)

J. E. MONS. TOMÁŠEM HOLUBEM,
BISKUPEM PLZEŇSKÝM,
V KOSTELE OPATSTVÍ

(foto z věčných slibů bratra Maria Rafaela Navrátila z Podivic,
opatství Nový dvůr, Dobrá Voda 20, 364 01 Toužim, 21. března 2014.

ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНФОРМАТОР

JEŽÍŠE KRISTA KRÁLE – 22. LISTOPADU 2026

Hospodin je můj pastýř, nic nepostrádám.

„Až přijde Syn člověka ve své slávě a s ním všichni andělé, posadí se na svůj slavný trůn a budou před něj shromážděny všechny národy.“ - PANTOKRATOR - KRISTUS VŠEVLÁDNÝ.

NAHOŘE: kopule baziliky sv. Marka v Benátkách. *Peregrinatio ad Fontem Pacis,* 7. 6. 2026, Venezia, Itálie.

DOLE: mozaika na klenbě katedrály Nanebevzetí Panny Marie v Monreale, *Peregrinatio In Honorem Apostolorum Gentium Slavorum*, 2. 7. 2019, Monreale, Sicílie, Itálie.

LITURGICKÉ TEXTY 33. NEDĚLE V MEZIDOBÍ

1. ČTENÍ – PŘ 31,10-13.19-20.30-31
Čtení z knihy Přísloví.
Řádnou ženu, kdo ji najde? Větší cenu má než perly. Srdce jejího manžela na ni spoléhá, o zisk nemá nouzi. Přináší mu jen prospěch, nikdy škodu, po všechny dny svého života. Shání vlnu a len, pracuje radostnou rukou. Svýma rukama sahá po kuželi, její prsty se chápou vřetena. Svou dlaň otvírá ubožákovi, své rámě nabízí chudákovi. Půvab zklame, krása prchne, zato žena, která ctí Hospodina, zaslouží si chválu. Dejte jí z výtěžku jejích rukou, neboť u bran ji chválí její díla.

ŽALM 128
Blaze každému, kdo se bojí Hospodina, – kdo kráčí po jeho cestách. – Budeš jísti z výtěžku svých rukou, – bude ti blaze a dobře. Tvá manželka bude jako plodná réva – uvnitř tvého domu. – Tvoji synové jako výhonky oliv – kolem tvého stolu. Hle, tak bývá požehnán muž, – který se bojí Hospodina. – Ať ti Hospodin požehná ze Siónu, – abys viděl štěstí Jeruzaléma – po všechny dny svého života.

2. ČTENÍ – 1SOL 5,1-6
Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Soluňanům.
Co se týká času a chvíle příchodu Páně, není třeba, (bratři), abychom vám o tom psali. Víte totiž sami velmi dobře, že onen den Páně přijde jako zloděj v noci. Až budou lidé říkat: „Je pokoj a bezpečí“, tu na ně znenadání přitrhne záhuba jako porodní bolesti na těhotnou ženu. Nebudou moci uniknout. Ale vy, (bratři), nejste ve tmě, že by vás ten den překvapil jako zloděj. Vy všichni jste přece synové světla a synové dne, noc ani tma nemá nad vámi právo! Nesmíme se tedy oddávat spánku jako ostatní, ale naopak: zůstaňme bdělí a střízliví.

EVANGELIUM – MT 25,14-30
Slova svatého evangelia podle Matouše.
Ježíš řekl svým učedníkům toto podobenství: „Jeden člověk se chystal na cesty, zavolal si služebníky a svěřil jim svůj majetek. Jednomu dal pět hřiven, druhému dvě a třetímu jednu, každému podle jeho schopností, a odcestoval. Ten, který dostal pět hřiven, hned šel, podnikavě jich využil a vyzískal pět dalších. Stejně i ten, který dostal dvě, vyzískal dvě další. Ale ten, který dostal jednu, šel, vykopal v zemi jámu a peníze svého pána ukryl. Po delší době se pán těch služebníků vrátil a dal se s nimi do účtování. Přistoupil ten, který dostal pět hřiven, přinesl s sebou pět dalších a řekl: ‘Pane, pět hřiven jsi mi svěřil, hle – dalších pět jsem vydělal.’ Pán mu řekl: ‘Správně, služebníku dobrý a věrný. Málo jsi spravoval věrně, mnoho ti svěřím. Pojď se radovat se svým pánem.’ Přistoupil i ten, který dostal dvě hřivny, a řekl: ‘Pane, dvě hřivny jsi mi svěřil, hle – další dvě jsem vydělal.’ Pán mu řekl: ‘Správně, služebníku dobrý a věrný. Málo jsi spravoval věrně, mnoho ti svěřím. Pojď se radovat se svým pánem.’ Přistoupil pak i ten, který dostal jednu hřivnu, a řekl: ‘Pane, vím, že jsi tvrdý člověk; sklízíš, kde jsi nesel, a sbíráš, kde jsi nerozsypal. Měl jsem strach, a proto jsem tvou hřivnu ukryl v zemi. Tady máš, co ti patří.’ Pán mu odpověděl: ‘Služebníku špatný a líný! Věděl jsi, že sklízím, kde jsem nesel, a sbírám, kde jsem nerozsypal? Měl jsi tedy moje peníze uložit u směnárníků a já bych si při návratu vyzvedl i s úrokem, co je moje. Vezměte mu tu hřivnu a dejte tomu, který má deset hřiven. Neboť každému, kdo má, bude dáno a bude mít nadbytek. Kdo nemá, tomu bude vzato i to, co má. A tohoto služebníka, který není k ničemu, hoďte ven do temnot. Tam bude pláč a skřípění zubů.’“

ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНФОРМАТОР

33. NEDĚLE V MEZIDOBÍ – 15. LISTOPADU 2026

Blaze každému, kdo se bojí Hospodina.

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, o těchto posledních nedělích liturgického roku nás Církev vybízí, abychom se ohlédli za prožitým časem a zvážili hodnotu plodů, jež uzrály v našem životě. Prosme Pána, abychom správně nakládali se svěřenými hřivnami:

L: KÝRIE, KÝRIE ELEISON.

- Za papeže Lva XIV., ať jeho apoštolská cesta do Jižní Ameriky je velkou radostí pro Uruguay, Argentině je výzvou k odpovědnosti za hlásání Krista, a Peru k otevřenosti srdce Bohu.
- Ať Světový den chudých je významným okamžikem pro znovuobjevení tváře mnoha bratří a sester, kteří hledají útočiště v Bohu a touží se v našich společenstvích cítit jako doma.
- Za naše bratry a sestry na zmučené Ukrajině, ať zbaveni ruského barbarství prožijí zimu v míru.
- Za občanskou společnost v naší vlasti, která si uvědomuje hrozbu vládní arogance moci, proto dnes vychází do ulic; ať bdělostí k pravdě napomáhá formování správného svědomí celého národa.
- Modleme se za správné nakládání s bohatstvím, které nepodléhá pokušení sobectví, a vždy se dává do služeb společného dobra a solidarity s těmi, kteří mají méně.
- Za všechny věrné zemřelé, aby zaslechli hlas Pána dějin: „Správně, služebníku dobrý a věrný. Málo jsi spravoval věrně, mnoho ti svěřím. Pojď se radovat se svým Pánem“.

K: Otče, vyslyš naše prosby a dej ať podle tvé vůle rozvíjíme hřivny, které jsi nám svěřil, aby až tvůj Syn přijde, našel na zemi víru, a tvoji služebníci mohli vejít do radosti svého Pána a zasednout k hostině života věčného. **L:** Amen.

LITURGICKÉ TEXTY SLAVNOSTI JEŽÍŠE KRISTA KRÁLE

1. ČTENÍ – EZ 34,11-12.15-17
Čtení z knihy proroka Ezechiela.
Tak praví Pán, Hospodin: „Hle, já sám vyhledám své stádo a ujmu se ho. Jako se pastýř stará o své stádo, když je mezi svými rozptýlenými ovcemi, tak budu pečovat o své ovce a vysvobodím je ze všech míst, kam se rozprchly v mlhavém a mračném čase. Já budu pást své stádo, já jim dám odpočinek – praví Pán, Hospodin. Budu hledat ztracené, zpět přivedu rozptýlené, obvážu zraněné, posílím slabé, budu střežit tučné a silné, pást je budu svědomitě. Co se pak týká vás, moje stádo – tak praví Pán, Hospodin – budu soudit mezi ovcí a ovcí, mezi berany a kozly.“

ŽALM 23
Hospodin je můj pastýř, nic nepostrádám, – dává mi prodlévat na svěžích pastvinách. Vodí mě k vodám, kde si mohu odpočinout. – Občerstvuje mou duši, – vede mě po správných cestách – pro svoje jméno. Prostíráš pro mě stůl – před zraky mých nepřátel, – hlavu mi mažeš olejem, – má číše přetéká. Štěstí a přízeň mě provázejí – po všechny dny mého života, – přebývat smím v Hospodinově domě – na dlouhé, předlouhé časy.

2. ČTENÍ – 1KOR 15,20-26.28
Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Korinťanům.
Bratři! Kristus vstal z mrtvých, a to jako první z těch, kteří zesnuli. Protože smrt přišla skrze člověka, přijde skrze člověka také vzkříšení mrtvých. Jako totiž pro spojení s Adamem všichni propadli smrti, tak pro svoje spojení s Kristem všichni budou povoláni k životu. Ale každý v tom pořadí, jaké mu patří: na prvním místě je Kristus, pak ti, kteří jsou Kristovi, až přijde. Potom nastane konec, až odevzdá své království Bohu a Otci a až zlomí vládu všech možných knížat, mocností a sil. On totiž musí kralovat, „dokud mu Bůh nepoloží všechny jeho nepřátele k nohám“. Jako poslední nepřítel pak bude zničena smrt. A až mu bude všechno podřízeno, tehdy se i sám Syn podřídí tomu, který mu všechno podřídil, aby byl Bůh všechno ve všem.

EVANGELIUM – MT 25,31-46
Slova svatého evangelia podle Matouše.
Ježíš řekl svým učedníkům: „Až přijde Syn člověka ve své slávě a s ním všichni andělé, posadí se na svůj slavný trůn a budou před něj shromážděny všechny národy. A oddělí jedny od druhých, jako pastýř odděluje ovce od kozlů. Ovce postaví po své pravici, kozly po levici. Tu řekne král těm po své pravici: ‘Pojďte, požehnaní mého Otce, přijměte jako úděl království, které je pro vás připravené od založení světa. Neboť jsem měl hlad, a dali jste mi najíst, měl jsem žízeň, a dali jste mi napít; byl jsem na cestě, a ujali jste se mě, byl jsem nahý, a oblékli jste mě; byl jsem nemocen, a navštívili jste mě, byl jsem ve vězení, a přišli jste ke mně.’ Spravedliví mu na to řeknou: ‘Pane, kdy jsme tě viděli hladového, a dali jsme ti najíst, žíznivého, a dali jsme ti napít? Kdy jsme tě viděli na cestě, a ujali jsme se tě, nebo nahého, a oblékli jsem tě? Kdy jsme tě viděli nemocného nebo ve vězení, a přišli jsme k tobě?’ Král jim odpoví: ‘Amen, pravím vám: Cokoli jste udělali pro jednoho z těchto mých nejposlednějších bratří, pro mne jste udělali.’ Potom řekne i těm po levici: ‘Pryč ode mne, vy zlořečení, do věčného ohně, který je připraven pro ďábla a jeho anděly. Neboť jsem měl hlad, a nedali jste mi najíst, měl jsem žízeň, a nedali jste mi napít; byl jsem na cestě, a neujali jste se mě, byl jsem nahý, a neoblékli jste mě; byl jsem nemocen a ve vězení, a nenavštívili jste mě.’ Tu mu na to řeknou také oni: ‘Pane, kdy jsme tě viděli hladového nebo žíznivého, na cestě nebo nahého, nemocného nebo ve vězení, a neposloužili jsme ti?’ On jim odpoví: ‘Amen, pravím vám: Cokoli jste neudělali pro jednoho z těchto nejposlednějších, ani pro mne jste neudělali.’ A půjdou do věčného trápení, spravedliví však do věčného života.“

ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНФОРМАТОР

JEŽÍŠE KRISTA KRÁLE – 22. LISTOPADU 2026

Hospodin je můj pastýř, nic nepostrádám.

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, Kristus, Král vesmíru a dějin byl dříve než všechno ostatní, a všechno má trvání v něm. Proto k Němu s důvěrou volejme: **L: KÝRIE, KÝRIE, ELEISON.**

- Králi a Pastýři, prosíme za papeže Lva XIV., ať v síle tvého Ducha naplňuje poslání, které jsi svěřil Petrovi a jeho nástupcům: „pas mé ovce, pas mé beránky“.
- Hospodine, Bože náš, který voláš ke službě svému stádci, přijmi naši vděčnost za dnešní jáhenské svěcení bratra Rafaela z Podivic, a dej, ať služba Tobě je jeho stálou radostí.
- Spasiteli, obnov a posvěť svůj lid, posilni slabé, shromáždi rozptýlené a nevěřící povolej k jednotě víry.
- Soudce světa, ať zazní tvůj spravedlivý soud nad Putinem a jeho zvěrstvy na Ukrajině, a zmučené stádce, pod záštitou vítězné Matky tvého Syna-patronky Kyjeva, prožije zimu v míru.
- Králi pokoje, shlédni na tuto zem, kterou jsi posvětil svou přítomností, uzdrav ji a posilni v naději.
- Dědici lidského pokolení, dej, ať občanská společnost v naší vlasti, čelící vládní aroganci moci, vytrvá ve věrnosti pravdě, a tak pomáhá utvářet správné svědomí celého národa.
- Cíli a Střede vesmíru a dějin, dej, ať správné nakládání s bohatstvím nepodléhá pokušení sobectví, ale vždy se dává do služeb společného dobra a solidarity s těmi, kteří mají méně.
- Prvorozený z těch, kdo se probudí ze spánku smrti, přijmi naše zemřelé do své slávy.

K: Všemohoucí věčný Bože, dej, ať celé tvorstvo, vysvobozené z otroctví hříchu, slouží Tobě a bez ustání vzdává chválu a čest tvému jménu. Skrze Krista našeho Pána.

L: Amen.

KRISTUS KRÁL

(úvaha Tomáše kardinála Špidlíka S.J., čestného občana pustiměřského)

Proč ještě církev slaví svátek Krista Krále, když už dnes skoro žádní králové neexistují? Zařazuje se tím liturgie do minulosti, ztrácí aktuálnost. Ten, kdo tu námitku pronesl, měl jistě dobrou vůli, ale pozitivní návrh nepřipojil. Vždyť vláda světa je problém věčně aktuální, jakoukoliv formou se děje, ať už ji zosobňuje osoba krále nebo prezidenta nebo ministerského předsedy. A vždycky se tu setkává moc lidská s mocí Boží. Je tu protiklad nebo tu má být soulad?

Staří Řekové zdůraznili známou pravdu, že člověk je tvor společenský. Užili přitom výrazu „politický“, tj. žije ve spořádané obci, řecky polis, a ne jenom ve stádu jako zvířata. Spořádaná obec ovšem má pevnou vládu. Ale jakou? V primitivní společnosti vládne jeden člověk, ať už má jméno jakékoli: náčelník kmene, kníže, král, císař. Řecky se mu říká despotes, samovládce. Odkud bere svou moc? Je to rozšířené právo otce rodiny na kmen a národ. Ale jak ospravedlnit toto rozšíření? Staří despoté odvozovali svůj původ od bohů. Byzantský císař byl od Boha vyvoleným, i na západě vládli králové „z Boží milosti“. O tom se nepochybovalo. Ale přesto se kladly nutné podmínky, aby se mohlo doopravdy věřit, že je na místě Božím. V 6. století mnich Agapitos píše o právech byzantských císařů. Jsou obrazem Krista, jediného opravdového vládce světa. Ale ten obraz musí být věrný, i když je nedokonalý. Despota, který nejedná podle Božího zákona, je tyran. Křesťanští moralisté proto učili, že je dovoleno kruté tyrany i zabít, protože je to oprávněná sebeobrana lidu.

Ale historie ukázala, jak jsou řídcí lidé, kteří by vládli despoticky, a přitom byli pravým obrazem lásky Boží k lidem. Proto slovo despota dostalo pohoršlivý význam a ztotožňuje se s tyranem. Velká moc snadno lidi zkorumpuje. Proto se už v řeckém starověku snažili moc vládců omezit i zde na zemi, a to pomocí zákonů. Ty jsou i nad králi a císaři. Vypravuje se poučný příklad, jak zavedli zákonitou vládu ve starověku v Leuki Zefyri. Tam bylo mimo jiné stanoveno, že se má oslepit ten, kdo by byl dopaden při cizoložství. Byl dopaden syn vládce. Ten se podřídil zákonu a chystal se syna oslepit. Ale lid protestoval. Nakonec vládce našel toto řešení: dal synovi vypíchnout jedno oko a druhé sobě. Ať zhyne třebas celý svět, jen když se zachová spravedlnost, zní latinské přísloví.

I pro tuto nadvládu zákona nad živými lidmi se hledalo náboženské ospravedlnění. Na konci starověku se rozšířilo tzv. kosmické náboženství. Učí v krátkosti toto: vesmír je úžasně spořádaný celek, protože v něm vládnou neměnné přírodní zákony. Jejich souhrn se jmenuje bůh. Člověk je jenom maličký svět, mikrokosmos, umístěný ve velkém kosmu, makrokosmu. Malý se musí podřídit velkému, pomíjející člověk nepomíjejícímu bohu.

Musí tedy lidská společnost žít podle zákonů přírody. Když se ustanoví zákony lidské , ty musí být ohlasem zákonů vesmíru, proto jsou nezměnitelné a platné.

Tato filozofie na konci starověku v evropské společnosti převládala. Ale odpovídá učení Písma svatého? K první vědomé konfrontaci došlo v egyptské Alexandrii. Tam se stýkaly různé kultury. Byla tam pověstná filozofická škola Řeků, ale ve městě se usídlila i značná menšina židovská, protože se tam soustředil obchod. Tam učil i nejslavnější židovský filozof z doby Kristovy, Filón Alexandrijský. Protože tam byl přeložen Starý zákon do řečtiny, Filón přinesl ukázat tyto knihy pohanským učitelům, aby jim dokázal, že i Židé znají filozofii. Ale nepochodil. Řečtí filozofové se Písmu svatému smáli. Tam vystupuje Bůh, který se sám mění a mění také přírodní zákony, když dělá zázraky, jako např. když zastavil tok Jordánu nebo rozdělil vlny Rudého moře. Tím porušuje přírodní pořádek.

Zbožný Žid Filón nevěděl, jak na tuto námitku přesvědčivě odpovědět. Dodal k tomu jenom tzv. čistě lidský důvod (argumentum ad hominem): když není Bůh svobodný, když je jenom neměnný zákon světa, nebude svobodný ani člověk, který je stvořen k Božímu obrazu; není-li pak svobodný člověk, jak může být vůbec člověkem, pročpak jej chválíme za to, když dělá dobře, a trestáme za to, když dělá zle, vždyť přece za nic nemůže! Tyto důvody jsou velmi vážné, ale nevysvětlují, jak je možné, aby existovaly současně dvě věci: na jedné straně pořádek světa, platnost přírodních zákonů, a na druhé straně svobodný Bůh Otec a svobodný člověk.

Smíření těch dvou požadavků vysvětlili teprve křesťané. Věří v Boha Otce, který od věčnosti rodí Syna. Oba jsou osoby, tedy svrchovaně svobodné. Vztah mezi nimi je svazek lásky. Vedle Boha, máme-li to tak říci, existuje svět, vesmír se svými zákony a se svým pořádkem. Ale kde se vzal? Je stvořen svobodně Bohem skrze Syna. Kromě toho Syn Boží se svobodně vtělil do světa a do jeho zákonů. Ale tím neunikly jeho vládě, má je všechny ve své ruce. Tak se stalo, že i to, co se děje podle přírodních zákonů, vstupuje skrze Syna Božího do svobodného vztahu k Otci na nebesích.

I ateisté říkají, že je člověk svobodný. Ale do jaké míry? Všude tam, kde jedná svobodně, nějak narušuje pořádek, a všude, kde zachovává pořádek, je tím pořádkem omezen ve svobodě a musí dělat to, co je ustanoveno. Šofér, který jede po zaplněné ulici, musí zachovávat silniční pravidla. Kdyby je porušil, vydává sebe i druhé v nebezpečí života. Má v ruce volant auta, ale ne pouliční dopravu. Jeho svoboda je jenom v tom, že se umí podřídit předpisům anebo raději nejezdit.

Všimněte si v této souvislosti prvních obrazů Spasitele v křesťanských kostelích. Je to typ Krista Krále. Sedí na trůnu, oblečen v císařském šatě. Je to vyznání víry. Zákony mocného římského impéria ho odsoudily k smrti. Ale on přitom prohlásil, že se vydává na smrt svobodně, protože takový je jeho vztah Otci, který všechno řídí. Pilátovi tedy řekl, že moci, kterou se chlubí, že ji má od císaře, může použít jenom natolik, nakolik je mu dovoleno shůry od Otce světel.

Ale na některých obrazech je ještě jeden motiv, který nám snadno unikne. Kristus sedí na trůně, vládne tedy všemu, co dělají lidé. Ale pod jeho nohami je oblouk duhy. Je to symbol přírodních živlů. I ty slouží Kristu za podnoží. On je stvořil a dovoluje jim vstoupit do našeho života jenom podle našeho svobodného vztahu k němu a k Otci. Ateisté říkají, že je náboženský postoj k Bohu iluzí a že jsou skutečností jenom přírodní zákony a věda, která je studuje. My naopak věříme, že je ilusí tzv. absolutní neomylnost vědy a že je základ vší skutečnosti svoboda ve vztahu k Bohu Otci skrze Krista – Krále vesmíru.

Poselství Svatého otce Lva XIV. k 10. Světovému dni chudých

Hospodin je útočištěm chudého (srov. Ž 14,6)

1. Hospodin je útočištěm chudého (srov. Ž 14,6). Slova žalmisty naznačují cestu, kterou jsme povoláni projít u příležitosti 10. Světového dne chudých. Je třeba se opět vrátit k Božímu slovu, abychom si uvědomili, jak důležitou roli hrají chudí v životě církve. Slova žalmu se stávají kritériem posuzování křesťanského života, neboť odhalují Boží tvář a uznávají lidskou chudobu. V dramatickém historickém okamžiku, jakým bylo zničení jeruzalémského chrámu, se totiž lid cítil zbaven Boží přítomnosti a prožíval nebývalou materiální i morální bídu.

Každé generaci se toto slovo zjevuje v celé své aktuálnosti. Hned od začátku poukazuje na rozpor, do kterého často upadáme i v dnešní době. První konstatování totiž zní takto: „Nerozumný si říká v srdci: ‚Bůh není!‘ Zkaženě, zvráceně jednají, nikdo nedělá dobro“ (Ž 14,1). Tato slova zdůrazňují kontrast mezi těmi, kdo se chovají moudře, a těmi, kdo naopak prožívají svůj život, jako by nad nimi nic nebylo. Je bohužel patrné, jak je i v dnešní době rozšířená sociální nespravedlnost, která pramení z bezohledné korupce, stejně politováníhodné jako diskriminační. Ztráta smyslu pro transcendenci v každodenním životě již není jen teoretickým popřením Boží existence, projevuje se spíše v tom, že se při budování osobní a sociální spravedlnosti nebere v úvahu Jeho dobrota a milosrdenství. První, kdo musí snášet následky, jsou chudí, jejichž počet v mnoha společnostech – nikoli náhodou – narůstá. Absence Boha nestaví lidi vedle sebe ve vzájemném respektu, ale jednoho nad druhého ve znamení nadvlády a útlaku. Tak se projevuje znesvěcující logika útlaku a vyloučení, která marginalizuje a ponižuje. V těchto podmínkách se nacházejí nejen jednotlivci, ale celé národy. Slova žalmu znějí i dnes zcela pravdivě: „Jedí můj lid, jako by jedli chleba“ (Ž 14,4).

2. Volání chudých po spravedlnosti je dnes umlčováno nejrůznějšími, stále rafinovanějšími způsoby, až se veškeré jejich úsilí o prosazení vlastních nároků

stává bezhlasým. Digitální prostředí radikalizuje předsudky vůči nim a prohlubuje příkop lhostejnosti, který obklopuje jejich záležitosti. Chudému nezbývá než volat k Bohu (srov. Ž 34,7) a přednést svou stížnost Jemu, s jistotou, že bude vyslyšen, neboť Bůh je věrný a plný milosrdenství. Ti, kdo jsou utlačováni, ponižováni a bezbranní, i dnes stále více rostou v jistotě, že se musí odevzdat Bohu, plni důvěry a očekávání. V tomto naprostém odevzdání se znovu rozkvétá pocit vlastní důstojnosti, poznávají sestry a bratry, s nimiž mohou sdílet své sny, a naděje se tiše stává skutečností. Uchýlit se k Bohu znamená najít skutečnou a jistou ochranu, takovou, kterou mocní nemohou zaručit a kterou raději upírají.

Chudý však dokáže lépe než ostatní rozpoznat to podstatné, protože žije z podstatného. Ze všech lidí se nejvíce podobá Kristu, vnímá Boha jako své útočiště i tehdy, když se okolnosti zdají tomu odporovat, a je plný naděje v Jeho spravedlnost, která se brzy projeví. V noci opuštěnosti a osamělosti „přebývá chudý v úkrytu Nejvyššího“ (srov. Ž 91,1). Ti, kdo jsou zarmouceni, kdo trpí nespravedlností a jsou uráženi, kdo zakoušejí utrpení a bolest, kdo jsou osamělí a postrádají smysl života, mohou u Pána najít útěchu a novou motivaci.

3. Být útočištěm není jen příslibem, ale stává se skutečností v osobě Ježíše Krista. Bůh skrze vtělení svého Syna přebývá mezi námi a činí toto vytoužené útočiště konkrétním a viditelným. Ježíš Kristus je skutečně Božím útočištěm pro chudé. Svou poslušností Otci sestupuje až na nejnižší místo, kde se nacházejí ti nejmenší. Všem vychází vstříc a každému nabízí bezpečné útočiště: „Pojďte ke mně všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím“ (Mt 11,28). V Ježíši Bůh nejen chrání, ale sdílí lidskou chudobu až na kříž.

Chudí dnešní doby jsou ti, na které se zapomíná a kteří jsou vyloučeni ze společnosti – byli připraveni nejen o chléb, ale i o slovo a tvář. Kéž se tito lidé setkají s Božím Synem, který se stává blízkým všem, aniž by někoho opomíjel. Kéž se s ním setkají především v těch, kteří se nazývají křesťany. V církvi, jeho Těle, je to Ježíš, kdo nabízí chléb a přátelství, přináší světlo a horizont naděje, nazývá každého z nás jménem a vrací všem důstojnost. Ježíš Nazaretský je Božím darem chudým. V něm se všechna zaslíbení stávají skutečností. Pro všechny, kdo nemají domov, práci, vzdělání, jídlo ani zdraví, se otevírá nová cesta: sdílení jako projev Božího království (srov. Mt 5,3). Proti posedlosti těch, kdo hromadí bohatství jen pro sebe, stojí Boží vytrvalost, která skrze svědectví lidí z masa a kostí otevírá srdce a přijímá je do své lásky.

4. V Kristu jsme tedy i my povoláni, abychom se stali chudými a byli útočištěm pro chudé. Křesťanské společenství nemůže zůstat lhostejné vůči tolika lidem, kteří dnes stojí před branami a zůstávají neviditelní pro ty, kdo jsou uzavřeni za svými zdmi. Církev je ze své podstaty povolána k tomu, aby

byla chudá a útočištěm pro chudé. Nezapomínejme na komentář svatého Augustina k podobenství o bohatém muži a chudém Lazarovi: „Jméno boháče nám zamlčel a jméno chudáka nám sdělil. Jméno boháče kolovalo od úst k ústům, ale Bůh je zamlčel; jméno chudáka zůstávalo bez povšimnutí, ale Bůh nám je zjevil. […] Co by sis vybral ty? Být chudý jako Lazar, nebo bohatý jako ten druhý? Nenech se oklamat! Poslechni si, jaký byl konec, a všimni si oné špatné volby“ (Kázání 33A, 4).

Jak jsem připomněl v apoštolské exhortaci Dilexi te, „Bůh projevuje chudým zvláštní náklonnost. Pánovo slovo naděje a osvobození je určeno především jim, a proto by se také ani ve své chudobě, ani ve své slabosti nikdo neměl cítit opuštěný. A církev, chce-li být církví Kristovou, musí být církví blahoslavenství: církví, která dává prostor maličkým a jako chudá kráčí s chudými, tedy církví, kde mají chudí přední místo“ (čl. 21).

Nezbytně vyvstávají některé otázky, které si v tento 10. Světový den chudých naléhavě musíme nechat zaznít v našich myslích i srdcích. Jsme znamením Boha, který je útočištěm pro chudé? Uvědomujeme si svou chudobu a dáváme jí přednost před nespravedlivým bohatstvím? Snažíme se přicházet tam, kde se nacházejí chudí, a zakoušet tak jejich vyloučenost? Naslouchámе jejich myšlenkám a sdílíme jejich očekávání? Vyslovujeme jejich jména s Boží něhou? Oživuje a podporuje v nich naše křesťanská láska touhu po spravedlnosti a vykoupení? Tyto a mnohé další otázky nás nutí k vážnému zpytování svědomí, abychom ověřili, jakými se ještě máme se stát ve prospěch chudých a pro jejich osvobození. Tehdy uvidíme, že chudí se sami stávají útočištěm pro ostatní. Zkušenost chudoby nás činí obzvláště vnímavými k obnovené solidaritě tváří v tvář výzvám.

Kristova láska nás totiž činí účastnými na Božím životě lásky. V tomto smyslu jsou křesťané povoláni nejen k tomu, aby hledali útočiště v Bohu, ale také k tomu, aby se v Bohu stali útočištěm pro druhé, aniž by „rozlišovali mezi tím, kdo pomáhá, a tím, komu je pomáháno, mezi tím, kdo zdánlivě dává, a tím, kdo zdánlivě přijímá, mezi tím, kdo se jeví jako chudý, a tím, kdo cítí, že nabízí svůj čas, své schopnosti a pomoc. Jsme církev Páně, církev chudých, všichni jsme vzácní, všichni jsme nositeli jedinečného Božího slova. Každý je darem pro druhé“ (Kázání, 17. srpna 2025).

5. 800. výročí úmrtí svatého Františka z Assisi nás vybízí k připomenutí, jak ho jako poutníka dorazivšího do Říma k hrobu apoštola Petra přepadl soucit s žebráky. Aby pochopil a prožil jejich utrpení, svlékl si své šaty a vyměnil je za otrhané šaty jednoho z nich, posadil se, aby žebral, a strávil celý den mezi chudými s radostí v duši (srov. Františkánské prameny, 1405–1406). Chceme svědčit, že i dnes je možné prožít stejnou radost, když se vžijeme do situace chudých a naslouchámе jim, místo abychom o nich pouze mluvili. Kdo má

Boha za útočiště, je svobodný činit prorocká rozhodnutí, která svědčí o tom, že vše lze přehodnotit od základů, v pokoře a bratrství, které jako jediné uzdravují svět zraněný povýšeností.

Věřím, že tento X. Světový den chudých může být významným okamžikem pro znovuobjevení tváře mnoha bratří a sester, kteří hledají útočiště v Bohu a touží se v našich společenstvích cítit jako doma. Udržujme živou poslušnost Božímu slovu, které nás vybízí k obrácení srdce. Kéž se za nás přimlouvá Panna Maria, která v ukřižovaném těle svého Syna kontemplovala Boží lásku, která nasytí hladové a bohaté propustí s prázdnou (srov. Lk 1,53).

Z Vatikánu dne 13. června 2026,
o památce sv. Antonína z Padovy.

Leo P.P. XIV

✠

DOKUMENTY II. VATIKÁNSKÉHO KONCILU

IV. PASTORÁLNÍ KONSTITUCE GAUDIUM ET SPES (GS 53-62)

7. Vztah víry a kultury

(generální audience papeže Lva XIV., náměstí sv. Petra 28. října 2026)

Pavel se postavil doprostřed Areopagu a začal mluvit: „Athéňané! Jak pozoruji, jste po každé stránce lidé velmi zbožní. Když jsem totiž procházel a prohlížel vaše posvátná místa, přišel jsem také na jeden oltář s nápisem: 'Neznámému bohu'. Co vy tedy neznáte, a přece to ctíte, to já vám zvěstuji.“ (*Skutky* 17,22-23)

Milí bratři a sestry, dobré ráno, buďte vítáni!

II. vatikánský koncil nemohl nepromluvit o kultuře a o jejích vztazích s křesťanskou vírou. Učinil tak ve druhé kapitole druhé části konstituce *Gaudium et spes* (GS).

Katolická církev se vždy starala o to, aby hlásání evangelia bylo doprovázeno zřizováním škol

všeho druhu, jejichž cílem by bylo přispívat k růstu lidské, kulturní a duchovní formace lidí pěti světadílů. Jak víme, zrodily se středověké univerzity ze srdce církve a přispěly rozhodujícím způsobem k rozvoji západní civilizace. Rozvoj kultury a poznání zároveň klade stále nové a hlubší otázky, které stimulují věřící, aby byli schopni promluvit o smyslu své víry (srov. 1 Pt 3,15–17). A konečně přispívají různé projevy kultury coby vyjádření duchovního rozměru člověka k tomu, aby otevřely lidskou mysl pro věčné otázky po smyslu světa a lidské existence, čímž ji připravují k přijetí evangelia Ježíše Krista.

Vztah mezi vírou a kulturou nachází svůj bytostný základ ve Vtělení: jestliže se božské Slovo stalo tělem a rozhodlo se přebývat mezi námi (srov. Jan 1,14), je také samotná víra vtělenou skutečností, propojenou s kulturou, v níž je vnořena. Sama víra je povolána, aby se *stala kulturou*, tzn. aby zasáhla člověka v jeho životní situaci, kterou tvoří lidská slova, tradice, smysl pro náboženství, umění, poezie, myšlení a věda. Jak s oblibou opakoval sv. Jan Pavel II., „víra, která se nestane kulturou, je víra, která není plně přijata, zcela promyšlena, věrně prožívána“ (*promluva z 16. ledna 1982*).

Víra se může vtělit do každé kultury, protože se neztotožňuje s žádnou z nich výhradním způsobem. Nachází své místo v jednotlivých kulturách a přetváří je zevnitř podle „formy“ Ježíše Krista, tj. láskou, službou a synovským uznáním Božího otcovství. Proto církev shromažďuje z různých kultur vše, co je v nich dobrého, krásného a pravdivého, aby se takto vtělilo a bylo předáváno evangelium. Zároveň platí, že církev je „poslána ke všem národům všech věků a zemí, neváže se výlučně a neodlučitelně na žádnou rasu nebo národ, na žádný určitý způsob života, na žádné starodávné ani novodobé zvyklosti. Opírá se o vlastní tradici a zároveň si je vědoma

svého všeobecného poslání, a proto je schopna navázat spojení s různými kulturami; tím získává jak církev, tak i různé kultury.“ (GS 58) Církev podporuje kulturu, jelikož kultura je sama o sobě dobrem a slouží člověku, aby mohl naplnit své povolání na zemi. Z tohoto důvodu *Gaudium et spes* vybízí mezinárodní společenství k tomu, aby mohli všichni lidé mít přístup k základním kulturním dobrům, k překonání negramotnosti a nedostatku vzdělání. Všem, kdo jsou schopni se věnovat dalšímu studiu – prohlašuje Koncil s naléhavostí – musí být umožněno, aby tohoto studia mohli skutečně dosáhnout. A nadto je povinností všech zajistit, „aby byla uznána a podporována vlastní a nutná účast žen v kulturním životě“ (GS 60).

Gaudium et spes také zdůrazňuje nutnost zaměřit vzdělávání k určité *jednotě vědění*, i když to změny v životních podmínkách činí komplikovanějším (srov. GS 61). Křesťané na prvním místě jsou povinni přispět k tomu, aby se tato jednota vědění stala skutečností, především pak u nich samých. Jakkoli ze Zjevení přijali odpovědi na zásadní otázky existence, nejsou kvůli tomu zproštěni závazku k trpělivé intelektuální a kulturní formaci. Jejich lidské a vědecké poznání musí postupovat ruku v ruce s obsahem jejich víry, který se má stále prohlubovat způsobem odpovídajícím věku a úrovni studií. Zvláštní výzva Koncilu se obrací k teologům: „Teologičtí pracovníci […] se mají snažit, aby společně pracovali a radili se s lidmi, kteří vynikají v jiných vědách. Teologické bádání ať při hlubokém zkoumání zjevené pravdy neopomíjí spojení s vlastní dobou, aby mohlo pomáhat lidem vzdělaným v různých oborech k plnější znalosti víry.“ (GS 62)

Bratři a sestry, konstituce *Gaudium et spes* nás varuje, abychom svou víru nežili v duchu odporu nebo nepřátelství vůči světu, kultuře a jejich lidským projevům; naopak, povzbuzuje nás: „Ať věřící žijí v nejtěsnějším spojení s ostatními lidmi své doby a snaží se dokonale obeznámit s jejich způsoby myšlení a cítění, které se vyjadřují kulturou.“ (GS 62) Dospět ke zralé a zodpovědné syntéze víry a kultury je totiž nezbytná podmínka pro to, abychom vytrvali ve svém křesťanském povolání, a zároveň nevyhnutelný požadavek pro svědectví víře ve světě a její předávání druhým lidem věrohodným způsobem.

IV. PASTORÁLNÍ KONSTITUCE GAUDIUM ET SPES (GS 63-76)

8. Víra a sociální, politický a ekonomický život

(generální audience papeže Lva XIV., náměstí sv. Petra 4. listopadu 2026)

Veďte mezi pohany vzorný život. Oni sice o vás mluví jako o špatných lidech, ale když budou pozorovat, že konáte dobro, budou velebit Boha v den navštívení. Kvůli Pánu se podřizujte každému lidskému zřízení: ať už je to král jako svrchovaný vládce, nebo místodržitelé, kteří jsou od něho posíláni trestat zločince a vyznamenávat ty, kdo jednají správně. Všechny ctěte, bratry milujte, Boha se bojte, krále mějte v úctě.

(*1Petrův* 2, 12–13. 17)

Milí bratři a sestry, dobré ráno, buďte vítáni!

Sociální rozměr je nedílnou součástí nejen naší lidské přirozenosti, ale také naší víry v Krista Ježíše; je to drahocenné dědictví, které jsme obdrželi díky vtělení Božího Syna. Konstituce *Gaudium et spes* (GS) to připomíná ve 3. a 4. kapitole druhé části, kde se věnuje ekonomicko-sociálnímu a politickému životu. Také v této oblasti nabízí křesťanská víra kritéria pro rozlišování. Koncilní otcové poukázali především na nebezpečí pro mír ve světě, které vychází z nerovnováhy spojené s ekonomickým rozvojem, který není spravedlivý a nerespektuje stvoření (srov. GS 63). Byl to prozíravý pohled, který se naneštěstí potvrdil na konci minulého století, a ještě více v tom, s čím se potýkáme dnes. Pro nápravu narušené rovnováhy – připomíná koncilní text – není dostačující technický pokrok; je zapotřebí „mnoho reforem v hospodářsko-sociálním životě a u všech lidí změnu smýšlení a postojů“ (tamtéž).

Gaudium et spes tedy představuje syntézu křesťanského pohledu na ekonomický rozvoj, který vždy musí stát ve službách člověku a pod kontrolou člověka (srov. GS 64–65). Již zde se jasně objevuje koncept integrálního rozvoje, který následně sv. Pavel VI. postavil do centra své encykliky *Populorum progressio* (1967). Více než kdy jindy jsou aktuální výzvy k úsilí o odstranění diskriminace, jíž jsou postiženy nejslabší sociální vrstvy a migranti (srov. GS 66). Srdcem ekonomiky je práce. Jejím

prostřednictvím se člověk rozvíjí coby osoba, zajišťuje živobytí pro svou rodinu, projevuje své talenty, účastní se života společnosti, vytváří lepší svět a podílí se na Božím díle stvoření. Práce nesmí být nikdy zneužita ke škodě člověka, společného dobra nebo stvoření. Skutečnou výzvou je poskytnout každému člověku příležitost, aby jeho vlastní schopnosti mohly přinést úrodu; nezaměstnanost, zneužívání plodů práce a podmínky ohrožující zdraví, nebo dokonce život jsou nepřijatelné (srov. GS 67). Pracující mají právo a povinnost podílet se na rozhodování, které se týká jejich aktivit, a to i ve formě sdružení, a předcházet konfliktům dialogem a nenásilnými akcemi (srov. GS 68).

V těchto souvislostech připomíná koncil jeden ze základních principů sociální nauky, totiž všeobecné určení pozemských dober (srov. GS 69), a zavádí jej i na poli financí: „Všichni, kdo rozhodují o investicích a o řízení hospodářského života – jednotlivci, skupiny nebo veřejní činitelé – jsou povinni […] jednak se starat o prostředky nezbytné k slušné životní úrovni jednotlivců i celé společnosti, jednak předvídat vývoj a zajistit spravedlivou rovnováhu mezi požadavky současné individuální i kolektivní spotřeby a požadavky investování se zřetelem na budoucí generace.“ (GS 70)

Gaudium et spes následně pojednává o politické společnosti a oceňuje různá dobrá znamení současné éry, především fakt, že „z živějšího vědomí lidské důstojnosti se rodí v mnoha částech světa snaha zavést politicko-právní řád, který by účinněji hájil osobní práva ve veřejném životě“ (GS 73). Politická společnost existuje proto, aby sloužila společnému dobru, které spočívá „v souhrnu podmínek společenského života, v nichž mohou jednotlivci, rodiny i sdružení plněji a snadněji dosáhnout dokonalosti“ (GS 74). Stejně tak musí ke společnému dobru vždy směřovat výkon politické autority, která se utváří a působí v závislosti na místních a dějinných okolnostech, ale vždy musí mít na srdci dobro celé rodiny lidstva (srov. tamtéž).

Gaudium et spes také zdůrazňuje: „Stát a církev, každý ve své oblasti, jsou jeden na druhém nezávislí a autonomní. Obě společenství však slouží, i když z různého titulu, osobnímu i společenskému povolání člověka. Tuto službu pro dobro všech mohou vykonávat tím účinněji, čím lépe pěstují mezi sebou zralou spolupráci.“ (GS 76)

Milí přátelé, angažovat se v ekonomice a v politice podle těchto kritérií je způsob, jak vytvářet pokoj a mír. Jak připomínal papež František, „válka je selháním politiky a lidství, ostudnou kapitulací, palčivou porážkou od sil zla“ (*Fratelli tutti* 261). Oproti tomu taková politika, která se stará o zranění národů a těch, kdo trpí bezprávím, nabízí důvody k naději pro budoucnost lidstva. Proto chci povzbudit mladé lidi, aby následovali příklad oněch mužů a žen, kteří v této oblasti vydali dobré svědectví. A opakuji výzvu pro křesťanská společenství, aby se intenzivně věnovala formaci podle sociální nauky církve.

Matka Courage (PROF. DR. RICHARD VÁCLAV ČEMUS, S.J.)

P. Čemus, někdejší rektor Papežské koleje Russicum, představuje pustiměřským poutníkům Ad limina apostolorum dějiny koleje a Papežského Orientálního Institutu, kostel sv. Antonína poustevníka, 10. června 2007

Často se dnes mluví o roli žen v církvi a ve společnosti. Stále se však nedoceňuje, jakou „roli“ připadlo „hrát“ mnohým ženám za komunistické diktatury v naší zemi, zejména ženám „muklů“, tedy mužů „určených k likvidaci“. Že tyto „role“ nebyly tak spektakulární, aby vydaly na materiál do pořadu „Příběhy dvacátého století“, nebo na vyznamenání presidentem, nemění nic na jejich hodnotě, syrovosti a tragice. Jeden takový příběh znám zblízka.

Jmenovala se Marie a narodila se v Praze 5. listopadu 1929 v rodině stavitele a architekta na Žižkově. Dorůstala za války. Po válce ji duchovně formovala Mariánská družina pod vedením jesuity Františka Mikuláška a už jako středoškolačka patřila do okruhu prof. Růženy Vackové a Josefa Zvěřiny, který se stal jejím duchovním vůdcem. Maturovala na gymnasiu na Sladkovského náměstí a jejím životním snem bylo, stát se lékařkou. To však bylo už po „vítězném únoru“ 1948. Komunistická komise rozjařených svazáků ji napsala do posudku „fanaticky nábožensky založená“. A tak navzdory maturitnímu prospěchu z medicíny nic nebylo. Nevzdala se. Přihlásila se na Teologickou fakultu v Dejvicích. Stačila však absolvovat jen tři semestry. Noví mocipáni nejstarší fakultu z Karlovy university roku 1950 nejdříve vyňali a následně r. 1952 odsunuli do Litoměřic. Laiky vyloučili. Tím pro Marii universitní

studium definitivně skončilo. V té době se na studentské mši u Nejsvětějšího Salvátora seznámila s právě promovaným strojním inženýrem Miloslavem a 1. prosince roku 1951 se vzali.

Miloslav byl vedoucím kroužků České ligy akademické na Technické vysoké škole a úzce spolupracoval s Otou Mádrem a Josefem Zvěřinou ve společenství „Rodina“, jejíž aktivní členové postupně mizeli za mřížemi. Ačkoliv ústava garantovala náboženskou svobodu, stačilo být aktivním katolíkem a sdružovat se, aby člověk tak zvaně podrýval socialistické zřízení. Vykonstruovaným procesem se tak stal politickým vězněm za velezradu podle § 231. Na Miloslava došlo dne 25. března 1954, na svátek Zvěstování Panny Marie, kdy byl při cestě na ranní mši sv. zatčen. To už měli mladí manželé roční dítě a druhé čekali. Následovala vyšetřovací vazba v Ruzyni, kde mu marně navrhovali okamžitý návrat domů výměnou za podpis, zavazující ke spolupráci. Když odmítl, následoval soud na Pankráci. Obžaloba zněla: velezrada a špionáž pro Vatikán. Zůstala z toho velezrada a za tu dostal Miloslav deset let. Marie nedala na vystrašeného obhájce, který ji zapřísahal neriskovat, že mu ještě přidají a zvolala na manžela, aby se odvolal. Svou kuráží dosáhla, že mu trest zmírnili na sedm let. To vše prožívala Marie těhotná.

Bylo jí 25 a čekalo ji prožít ta nejlepší léta mladé ženy jako sedm biblických hubených let, opuštěná, bez podpory manžela, sama s dvěma dětmi. V jistém smyslu to měla ona „na svobodě“ horší než on za mřížemi opavském kriminálu, kam ho deportovali k výkonu trestu, aby byl hodně vzdálen od rodiny. V první řadě tu byla otázka z čeho žít. Nebála se jít až za ministrem Plojharem, aby ji na to odpověděl. Samozřejmě ji nepřijal. Její na smrt nemocný otec, vyvlastněný živnostník, si šel přivydělávat, aby vypomohl. Ve schránce čas od času našla obálku od přátel, kteří se na rodinu složili. Bratr z Německa anonymně posílal balíky s jídlem a šatstvem. Přesto nezbylo než hledat si práci. Jenže pro ženu kriminálníka se nenašla lepší než mazání výhybek na Masarykově nádraží, tehdejší Praze-střed. S vděčností po letech vzpomínala na kolomazí zašpiněné výhybkáře, kteří se s ní dělili o svačinu a oslovovali ji Milostpaní. Kádrovák ji naopak sliboval lepší místo, nechá-li se ovšem rozvést od svého manžela – nepřítele socialistického zřízení. Odolala.

Když si všimli, že umí německy, francouzsky i rusky, dali ji nakonec do informací. V nikotinem a vulgaritami prosáklém ovzduší tam vydržela celá léta manželova věznění, a i léta potom. Jediným světlem v dlouhých, nočních i nedělních službách bylo, že díky obětavosti starší sestry Libuše, děti nevyrůstaly jak bezprizorní – s klíčem od bytu na krku.

Párkrát za rok byly vězňům povoleny návštěvy. I to bylo drama. Jednou dorazila Marie s dětmi do Opavy večer, aby byla ráno ve věznici v přesně

stanovený čas. V zamluveném pensionu ji odmítli: museli prý náhle ubytovat fotbalové mužstvo! Strávila by noc na lavičce v parku, kdyby se nad mladou matkou s dětmi nesmilovala cizí žena z přilehlého činžáku, která je pozorovala z okna... Návštěvou však drama nekončilo: Jak nepozorovaně prostrčit muži eucharistii v krajíci chleba štěrbinou mezi skly, která dělila odsouzeného od rodinných příslušníků, ještě k tomu pod stálým dozorem bachařů? Jak sdělit to důležité, nikoho nejmenovat, nikomu neuškodit, v první řadě ne vězni samotnému, který za minimální přestupek mohl jít třeba na týden do korekce, do studené samotky o chlebu a o vodě? A jak manžela přes vlastní smutek na duši přesto potěšit?

I zde projevila Marie kuráž, která se podle svědectví spoluvězně Zdeňka Kádi Zeleného, který byl přítomen, stala v opavské věznici legendární. Marie totiž nečekaně vstala, uchopila dcerku a vší silou ji vyšvihla nad skleněný předěl, do náručí otce. Sklo však bylo příliš vysoké a roztříštilo se o nohy dítěte. Všichni strnuli. Znamenalo to téměř jistou korekci pro Miloslava. Hrobové ticho prolomil Mariin hlas, nikoliv však omluvou, ale výhružkou na adresu náčelníka: „Bude-li za to můj muž jakkoliv trestán, půjdu si stěžovat na ministerstvo vnitra“. Episoda zůstala bez následků.

Léta se vlekla. Roku 1960 se Miloslav po bezmála sedmi letech konečně vrátil domů. Oficiálně na amnestii. Nebyl to však, než jen jiný způsob pokračování trestu: Práce pomocného dělníka, sledování, opakované zatčení. Tedy žádný happy end. Ta dlouhá léta neustálého boje o hmotné a morální přežití Marii podlomila zdraví a poznamenala veškerý další život její rodiny. Bůh od ní mnoho žádal a ona se nezdráhala. Měla až s troufalostí hraničící důvěru v Boží pomoc a to i, ba právě, v bezvýchodných situacích, které ani v jejím dalším životě nechyběly. Engagement manželů v díle pokoncilové obnovy a Klubu politických vězňů K 231 způsobil, že se s nástupem normalizace začalo nad nyní pětičlennou rodinou opět smrákat. Hrozilo anulování rehabilitace, kterou v osmašedesátém dosáhli, ztráta zaměstnání a znemožnění studia dětí.

Poslední Mariino dítě, syn Michael, nepřežil ve výrech okupace porod, když primář utekl od rodičky na krizovou stranickou schůzi. Z cest do zahraničí se i po sovětské okupaci Miloslav s Marií vrátili, ačkoliv je přemlouvali zůstat. Byli příliš spjati s českou církví. Zdráhali se až do roku 1970. Pak ale nezůstal než „exil“ který žili jako to, co doslovně znamená — vyhnanství... To by však bylo na další vyprávění. 20 let po pádu komunismu jsem chtěl jen vzpomenout — zástupně za mnohé neznámé —, ženu jednoho muže, kteří přispěli k tomu, že totalitní režim nezvítězil a my že dnes žijeme ve svobodě. Oba zemřeli roku 2005. Jak jsem je znal? Miloslav byl můj otec, Marie má matka.

✠

„Demokracie bez hodnot se snadno zvrhne v otevřený a podlý totalitarizmus, jak dokládají dějiny“

Pustiměřští na generální audienci u Jana Pavla II. v Aule Pavla VI. ve Vatikánu, foto: Vojtěch Bureš.

„... To, co nazýváme komunizmem má svou historii: jsou to dějiny protestu proti bezpráví, jak jsem připomněl v encyklice *Laborem exercens*. Byl to protest velkého světa pracujících, který se stal ideologií. Tento protest se však stal také součástí učitelského úřadu Církve. Stačí uvést *Rerum novarum*, na konci 19. století. Byl to papež Lev XIII., kdo v jistém smyslu předpověděl pád komunizmu, jehož nástup by přišel lidstvo i Evropu velmi draho, protože lék – jak napsal ve své zmíněné encyklice v roce 1891 – by se mohl ukázat nebezpečnější než sama nemoc! To prohlásil papež s vážností a autoritou učící Církve... Komunizmus padl v důsledku vlastních omylů a zločinů. Ukázal, že je lékem zhoubnějším než sama nemoc. Jan Pavel II., *Překročit práh naděje*, 1994.

❖

„Když si připomínáme datum 11. listopadu, nemohu nevzpomenout národní svobody, které bylo toho dne dosaženo po létech bojů, které stály náš národ tolik odříkání a obětí... Vzpomínám si na tyto události, protože mají v dějinách našeho národa zvláštní význam. Zdá se však, že začínají mizet z paměti. Nejmladší generace o nich dnes už z vlastní zkušenosti nevědí. Mohli bychom se proto ptát, zda si budou správně vážit svobody, kterou mají, když si neuvědomují, za jakou cenu byla vykoupena. Nemůže se opomíjet připomínka poválečných dějin, znovu nabytí svobody. Je to dědictví, k němuž je třeba se stále vracet, aby se svoboda nezvrhla v anarchii, nýbrž stala se formou společné odpovědnosti“ /Jan Pavel II., 11. 11. 2003 u výročí znovu nabyté svobody/.

Pavel Švanda

✳6. června 1959 - + ? října 1981 - 45 - ? října 2026

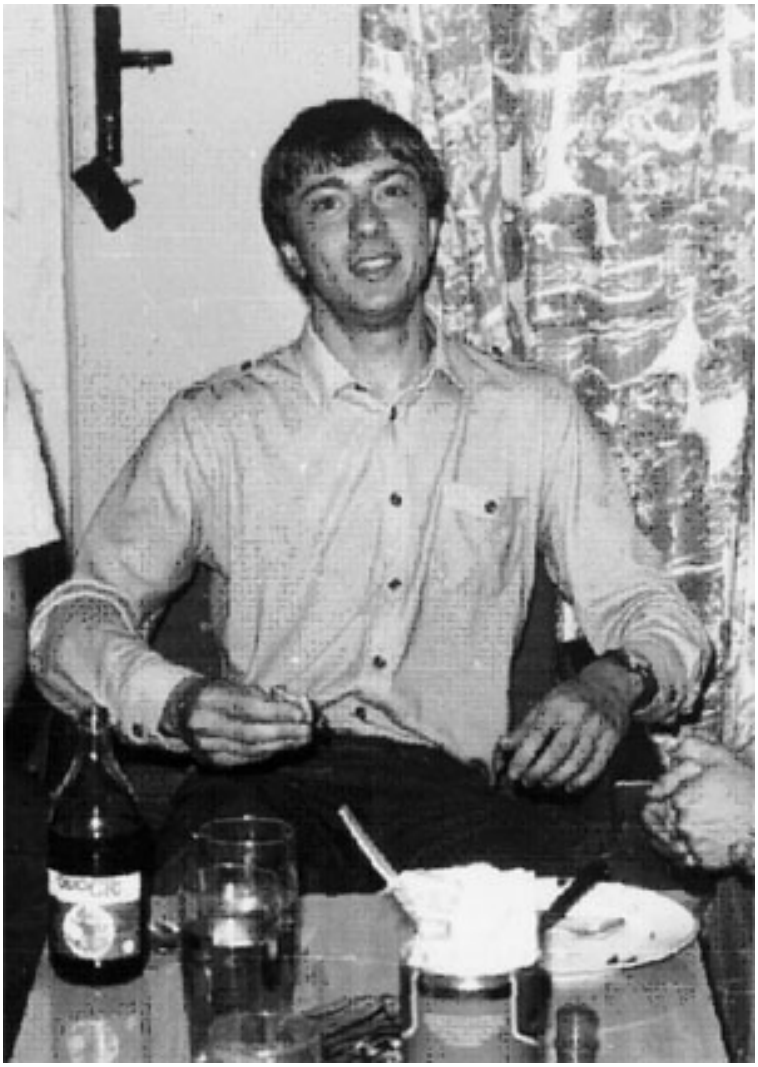
„Proč musel být zmařen mladý, nadějný život, proč musel zemřít mladý člověk, který při svých schopnostech a nadání mohl pro tuto zemi a tento národ vykonat mnoho dobrého a prospěšného!“

VZPOMÍNKA MATKY

Je jedno staré latinské přísloví, které říká: *De mortuis nil nisi bonum*.“ Není mnoho lidí, u kterých se dá toto přísloví bezvýhradně a zcela po právu uplatnit, ale Pavel k nim bezpochyby patřil. Měl, přirozeně, také své drobné chyby a slabosti, byl to normální, zdravý, veselý chlapec, upřímný a dobrosrdečný, se smyslem pro humor a studentskou recesi. Měl však dar, který není každému dán – měl v sobě spoustu citu a lásky k lidem a přírodě a duševní hloubku, pro kterou od svých patnácti roků, kdy ztratil otce, hledal uplatnění. Třebaže otce velmi postrádal, snažil se jej, jako jediný mužský člen zmenšené, aspoň v něčem nahradit a postupně se mně i své sestře stával neocenitelnou oporou.

Měl širokou škálu zájmů a vše, co ho zaujalo, se snažil poznat důkladně a do hloubky. Od dětství rád a dobře kreslil a ve svých kresbách brzy projevoval tendenci zobrazovat budoucnost – podobu budoucích měst /zejména rodné Opavy/ i nejrozmanitějších staveb. Tento zájem ho také přivedl na opavskou stavební průmyslovku, na kterou i v Brně rád a s vděčností vzpomínal. Byl šťasten, že mohl studovat architekturu, která byla neustále v popředí jeho zájmů, ale věnoval se i dalším: pracoval ve vysokoškolském filmovém klubu, studoval angličtinu, zajímal se o ekologii a postupně stále více o filozofii. Četl mnoho a sám se pokoušel také psát – psal verše, povídky, různé stati a úvahy, zejména filozofického charakteru.

Během studia na vysoké škole se Pavel seznámil s filozofem a chartistou Zdeňkem Pincem z Prahy, který ho uvedl do kroužku chartistické mládeže, s níž Pavel strávil část prázdnin v horské chatě. Tato malá komuna ho naplnila nadšením, neboť v ní poznal, že i v podmínkách totality je možné, aby mládež žila docela jiným životem než v honbě za plytkými zábavami a požitky. Mladí lidé tam během dne pracovali na přidělených úkolech a večery trávili besedami o problémech z nejrůznějších oblastí a oborů. Když se Pavel pak přátelům zmínil o této zkušenosti, navrhl mu jeden z nich, že jej uvede mezi další mládež, která se věnuje především duchovnímu životu. A tak se Pavel dostal mezi katolickou mládež, která ho ovlivnila natolik, že začal hledat nový smysl života prostřednictvím Boha. Nebyl však žádným fanatikem, svou víru v Boha přenášel na lidi kolem sebe ve snaze pomáhat a konat dobré skutky všude, kde to bylo potřeba. Význam křesťanství viděl především v toleranci, lásce, dobru a mravní čistotě. Zatímco většina z nás vidí u ostatních lidí spíše jejich chyby a nedostatky, Pavel se snažil vidět především to, co v lidech kolem něj bylo dobrého, pro každého měl svrchovanou míru porozumění a ochoty pomoci.

Domů přicházel vždy s úsměvem a dobrou náladou, babička o něm říkala, že je to "radostný chlapec."

Když se mu v létě roku 1981 podařilo získat devizový příslib na cestu do Itálie, měl velkou radost, že může poznat zemi, která byla jednou z kolébek evropské kultury. Putoval sám s krosnou na zádech, přespával na nádražích nebo ve vlaku a dychtivě vstřebával celé bohatství dojmů, tehdy dostupných jen málokomu. Nikdo z nás tehdy ani v nejhorším snu netušil, jaký úděsný závěr může mít tato cesta. Brzy po zahájení školního roku, 10. října 1981, byl nalezen mrtev v Macoše. Vyšetřování bylo odbyto velmi krátce a smrt klasifikována jako sebevražda, i když všichni, kdo ho znali, věděli, že to není možné. Pavel netrpěl žádnými depresemi, žil bohatým a plným životem, měl dobré rodinné zázemí, dívku, kterou měl nesmírně rád, spoustu přátel, úspěchy ve studiu.

V nedávné době bylo obnoveno vyšetřování jeho smrti, dosud však nebylo dovedeno ke konci. Dosud se marně ptám, proč musel být zmařen mladý, nadějný život, proč musel zemřít mladý člověk, který při svých schopnostech a nadání mohl pro tuto zemi a tento národ vykonat mnoho dobrého a prospěšného. Pavel by svým katům patrně odpustil, ale my, jeho blízcí, odpustit a zapomenout nemůžeme.

✠

Kdepak bych to byl tušil, že ho právě postoj k pravdě bude stát život!

(vzpomínka strýce - Tomáše kardinála Špidlíka)

Život není čas, život není pobyt na místě, život se skládá ze setkání. Setkal jsem se s Pavlem poprvé a naposledy krátce před jeho smrtí. Dohodli jsme se předtím dopisem, že mě

najde v horské vesničce jižního Tyrolska, kde jsem býval v letních měsících. Ale nebyl jsem právě doma když přijel. Našel jsem ho o něco později, když už klidně večeřel. "Tak to jsi ty? A jak ses tu vlastně domluvil?" /Pavel neuměl německy/. Farská kuchařka, stará Tyrolačka, nepustí snadno nikoho do domu a neudělá mu jen tak na pohled večeři. Ale tentokrát to bylo opravdu "na pohled". Řekla mi, že se mně Pavel tak podobá, že hned pochopila, o koho tu asi jde.

Nato jsme pobyli spolu asi tři dny v horách. Rozhovory byly bez úvodů, jako kdybychom se už po léta znali. Hlas společné krve? Snad, ale zjistili jsme, že máme mnoho společných zájmů a postojů. Říkám výslovně "postojů", přístupů k otázkám, ne "názorů". Pavel byl totiž v kvasu myšlenek a pronášel úsudky, o kterých věděl, že s nimi nebudu souhlasit. Měl pak strach, aby mě neurazil nebo abych ho nepovažoval za mluvku. O čem jsme mluvili? Pochopitelně o všem, co přišlo na jazyk: o rodině, o domově, o režimu a vtipech, které kolují, o Itálii, o jeho cestě, o jeho práci, o architektuře, o umění... Ale vždycky se to nějak svezlo na filozofii a teologii. Pavel totiž nedovedl sbírat fakta jako taková, okamžitě je promítal do vyšší perspektivy. Bohužel mu na to nestačila ani slova, ani pojmy. Proto vášnivě diskutoval. Z těchto rozhovorů, které jsme spolu vedli, bych chtěl zachytit jenom tři pohledy.

Dva výrazy působily Pavlovi zvláštní potíže: "relativní" a "subjektivní". Mladí idealisté přirozeně touží po absolutní pravdě, jediné pro všechny, vždycky platné, za kterou by stálo za to se obětovat. Ale od koho ji vzít, když slyší ve společnosti, ve které žije, tolik různých názorů a upřímní lidé jim věří. Není tedy všecko, co se tvrdí, relativní a subjektivní? Velcí myslitelé, jak je známe z dějin filozofie, prodělali většinou v mládí periodu skepticismu, pochybovali o všem. Ale toho se Pavel právě neuvěřitelně bál. Odpovědět si na své pochybnosti ještě nedovedl. Tušil však, kudy jít, aby mu vzešlo světlo. Poznal jsem to z toho, že dával přednost výrazu "subjektivní pravda" před "relativní". Podvědomě cítil, že pravda nemůže být oddělena od živého člověka, subjektu, že se nemohou lidé obětovat pro nějakou abstraktní ideologii. S pravdou se tedy musíme setkat v živých lidech, v "subjektech", v osobách, které milujeme, a ne v prázdných argumentech. Najdeme-li ji pak v osobě Ježíše Krista, v důvěře k němu, tehdy se ta "subjektivní" pravda stane i absolutní, věčně platnou.

Druhý postoj, který Pavlem zmítal a který jsem naopak já u něho nesmírně ocenil, bylo jeho antinomické vyjadřování. Snadno něco řekl, co potom popřel a obrátil. Když jsem ho na to upozornil, začervenal se a snažil se zoufale smířit ta dvě tvrzení. Nedostatek logiky? Ani zdání! Myslel velmi logicky. A právě proto se snažil dostat do rozumné formule to, co cítil intuitivně. Nedařilo se mu to. Potřeboval by ještě víc času, aby se smířil s tím, co jsem u něho tak

obdivoval: rostoucí vytržení nad tajemstvím nevyslovitelným, přesahujícím lidské pojmy a slova.

Pochopitelně jsme hodně mluvili o víře. Chodil s námi na všecky modlitby, ale trochu furiantsky se chtěl pochlubit svým agnosticismem, nedůvěrou k dogmatickým tvrzením kněží. Pak však měl strach, že řekl víc, než je pravda, proto se opravil: „Obdivuji věřící jako osoby, ale nemám rád kombinaci křesťansko-komunistickou, vyjádřenou v neomylných formulích". Myslel, že se o to budeme přít a že mu budu odporovat. Nedovedl se hned vzpamatovat, když jsem mu řekl, že s ním souhlasím. Pak jsem od něho slyšel pěknou odpověď na otázku, proč se mu věřící líbí. „Proto, že zřejmě vidí víc, než jsem schopen vidět já.“ Ale pak už on zas neodolal a zeptal se mě přímo, co si o něm myslím. Také jsem mu to hned bez okolků řekl: Budeš ještě tvrdit všelijaké hereze v zápalu diskuzí. Ale žádná ti nepůjde od srdce, protože toužíš po tom, abys viděl, co vidí víra. To pak je semeno života, které den ze dne poroste. Kromě toho máš skromnost, aby ses opravil, a máš postoj k pravdě, který ti to ulehčuje."

Kdepak bych to byl tušil, že ho právě tento postoj k pravdě bude stát život! Když mně došla zpráva o jeho tragické smrti, když o tom psal i cizí tisk a spojoval zprávu s mým jménem, když jsem dostával soustrastné dopisy, často jsem se musel zamyslet, jak správně odpovědět. Koho litovat? Sebe, který jsem viděl chlapce jednou a naposledy? Matky, příbuzných a přátel, pro které je to rána těžko zhojitelná? O tom se nepíše cizím lidem. Proto jsem obyčejně poznamenal, že je mně líto národa, který se připravil o někoho, kdo by byl dorostl do velkého myslitele a pravděpodobně umělce. Ale svou smrtí dorostl do člověka Božího, a to musím umět ocenit právě já.

✠

Ze vzpomínky Otce Koláčka

(Bulletin Jezuité, 6/2003, kráceno)

… v roce 1981 dostalo setkání „u Špidlíků“ tragické rysy. Důvodem setkání bylo jako každý rok slavit narozeniny P. Ovečky (8.10.) a jmeniny sv. Petra z Alkantary (19.10). Otec Špidlík, jindy výborný hostitel sršící vtipem a otcovskou vlídností, měl také funkci „regens českých jezuitů v zahraničí“, byl tu neděli mimořádně vážný. Hovor vázl, těkající pohledy, „porchetta“ i víno Frascati a koláče, které nám dělaly sestřičky, zůstávaly netknuté. Aby to napětí ukončil, Otec Špidlík, vytáhl dopis své sestry, v němž řezavěla její věta: „Oni nám ho zabili!!!“ Pak jen stručnými větami vylíčil, co ho tížilo: 22. srpna, na

svátek P. Marie Královny, se loučil se svým synovcem Pavlem Švandou před jeho návratem na Moravu. Strávili spolu pár pěkných dní v Alpách, hodně hodin důvěrných rozhovorů o smyslu života, o víře, o Kristu, o mnoha problémech, s nimiž si Pavel nevěděl rady. Musel být hrdý na zásadového, velmi inteligentního a režimem nezlomeného universitního studenta. Byl „nalezen na dně propasti Macocha…“ … Litoval jsem, že jsme se s Pavlem Švandou nesetkal, protože jsem byl celý srpen na dovolené Totéž bylo při jiné oběti estébácké zločinnosti, ing. Přemysla Coufala, tajného kněze, možná i biskupa. Ten také navštívil Řím, mluvil s P. Čuprem o nádherných znameních v podzemí žijící církve „u nás doma“, že by to stačilo na knihu, a opět jsem se s ním nesetkal. Až pak jsem jen dostával zprávy o jeho „sebevraždě“ (23.2.1981) inscenované opět, tentokrát bratislavskou StB… Při setkání s naším, nyní Tomášem kardinálem Špidlíkem, jsem si v duchu říkal, že mu ten „kardinálský purpur náramně sluší“, že v té oslnivé červeni kardinálského šatu není jen teoreticky vyjádřen symbol „usque ad effusionem sanguinis“, nýbrž že je tam také vepsána krvavá oběť jeho synovce Pavla Švandy a ostatních krvavých i „bílých“ mučedníků církve 20. století v naší zemi.

✠

Vzpomínky snoubenky

(MUDr Anna Ondračková, snoubenka Pavla Švandy, vyrostla v prostředí hluboce věřící rodiny, vystudovala medicínu, dnes lékařka Masarykova onkologického ústavu, vdaná. matka pěti dětí)

„Řízením“ jsme se jednoho únorového dne potkali, říkali jsme si později. Pavel právě rozvážel plakáty na akci A klubu a jako vždycky byl plný energie zařizování a plánů … …v březnu jsme se dostali na dva dny na tzv. „duchovní cvičení“, byl šťastný ze setkání s tolika dobrými lidmi, později říkal „za tohoto půl roku jsem poznal tolik dobrých lidí, kolik jinému není dopřáno poznat za celý život.“ Ale měl i své výhrady, především se mu zdálo, že kdybychom místo toho dvoudenního vysedáváni šli všichni hned někomu pomoci, že uděláme líp. Ve čtyři hodiny ráno, po modlitbách, mi řekl „nestojí mi za to jít spát. Byl bych víc nevyspaný, než když nebudu spát vůbec“, otevřel samizdatovou literaturu a studoval. Od března také začal každou středu odpoledne přepisovat na stroji. „Dva dny před zkouškou mě požádal strýček o přepisování. Měl jsem toho ještě hodně udělat, váhal jsem, jestli mám jít, a nakonec jsem šel“ a zkoušku udělal za jedna.

Úžasně na něm bylo jeho přirozené vystupování v kterémkoliv prostředí. Dokázal se výborně přizpůsobit a zapadnout do rodiny. Neboť se dokázal

vrátit. Dokázal si povídat s kýmkoliv o čemkoliv, co právě zajímalo toho druhého.

Jednou před velikonocemi jsme byli spolu na mši sv., den předtím Pavel také přepisoval, ale nestihl dopsat všechno naplánované a po mši jsme měli dvě možnosti, buď půjde dál psát a já se učit, nebo budeme spolu. Šli jsme kousek spolu směrem ke kolejím, a pak se Pavel zastavil a řekl: „Asi se rozejdeme, že; já to půjdu dopsat.“ Později jsme si mnohokrát říkali, není proč a kam pospíchat, vždyť máme tolik času, studia, celý život.

Jednou v 11 hodin večer jsme na Lenince předešli starého dědu, ze kterého „lehce“ páchl alkohol, ale také hodně sípavě dýchal, popošel několik kroků, opřel se o zeď, bylo zjevné že se svým tempem se daleko nedostane a v dubnové noci hodně prokřehne. Předešli jsme jej o deset metrů, mlčeli jsme a jen oba cítili, že nemůžeme jen tak dál pokračovat. První se zastavil Pavel, mlčky celou dobu jsme se vraceli i poté, jak mi svěřil tašky, podepřel dědu a vydali jsme se na pomalou pouť. Zamčené domovní dveře, čtvrté poschodí, chvílemi ztrácel úplně dech, na poslední plošině se děda posadil na schody, díval se z jednoho na druhého a také poprvé promluvil, to není možné, vy jste tak hodní, a oči se mu leskly, myslím si, že nejen z alkoholu, odemčení prázdného bytu, na shledanou….

Ne pozdě, ale právě včas, přiběhl s typickým jé, ahój.

… Jé ahoj, to je ale náhoda že jsme se dnes potkali. Středa osm hodin ráno, Pavel pod paží obrovské pouzdro s rysy, tašku přes rameno. To, že ta náhoda je podmíněna skutečností, že jde do pozemáku o půl hodiny později, protože večer protáhli s V. a kluky mariáš no a ráno…, to si objasňujeme ten kousek cesty od šaliny, než se budeme muset rozejít, každý k „splnění svých povinností“.

Červen 81

Přišel právě z rockového koncertu, celou cestu běžel, v obavě abychom už nespali, leskly se mu oči (nikdy nepil) a byl mimo sebe plný hudby, . jako když se člověk vrací z maximálního soustředění do reality a působí vyčerpaně. S nadšením hovořil o atmosféře večera, o těch stovkách mladých lidí manifestujících svůj vzdor konvenční morálce a své hledání smyslu života.

Melodie z Jesus Christus Superstar si broukal daleko dřív.

… taky nekouřil, „právě proto, že mi kouření chutnalo, nikdy kouřit nebudu“.

V létě na týdenní povinné exkurzi po stavbách Východoslovenského kraje oznámil asistentce, dva dny před řádným ukončením, že nadále považuje svoji

přítomnost na neprospěšné exkurzi za zbytečnou a proto jí oznamuje, že odjíždí. Asistentka byla šokována, a Pavel bez problémů a pozdějších následků ukončil pobyt.

Podobnou situaci prožili s přítelem, kdy předkládali asistentu originální ?, komunální?, který hodlali vypracovat v rámci studentské vědecké a odborné činnosti. Asistent ing. arch Koutný začal škrtat a redukovat a posléze jim navrhnul práci na jiném projektu. Tu Pavel učinil neobvykle sebejisté gesto a řekl Pojď V., odcházíme nepochopeni

„Víš,

Jednou po příjezdu do Gottwaldova odmítl strávit dopoledne na nákupech, sedl do trolejbusu a projezdil všechny linky a ´ustavil´ si plánek. „A tak jsem poznal Gottwaldov.“… … fantasticky chlapeckou radost měl z toho, když odkryl nějakou mezeru v systému kontroly, a právě proto že tam byla, začal ji spontánně využívat. Tak například Pavlova cesta do Prahy. Začínala v Židenicích (kam vždycky utíkal) ve dvacetčtyři hodin, ulehnutí do posledního vagónu.

Pavel se mi snažil objasnit, že nelze přinutit člověka, aby spontánně připustil konání dobra pro lidi a svět, jestliže jeho ideálem je zvysoka se na zmíněný svět vykašlat a dělat co on chce.

Když mu přátelé říkali, „Pavle, proč jsi nezůstal v Itálii?“ i předtím, na obavy nejdražších odpovídal „Nikdy nemůžu udělat nic, co by komukoli z mých blízkých způsobilo zármutek a bolest“.

Ve druhém týdnu zimního semestru jsme se naposledy viděli

Poslední týden přijel do Brna až v úterý. Měli jsme se setkat u divadla, ale čekal na nádraží na tramvaj, kterou pojedu. „To jsem rád, víš já zapomněl na čem jsme se domluvili“. Myslela jsem si, že si dělá srandu, teprve později mi i sestra sdělila, že i jí se na to v ptal v menze. (a taky říkal, že Z. z Prahy se bude stěhovat. Vůbec se mu nechtělo na Dalibora a já jsme to přičítala jeho nezájmu o díla klasiků a obavě z první návštěvy Janáčkova divadla. Nikdy dřív nic nenamítal proti rozvržení mého volného času a ten večer vznikl spor o můj kurz psaní na stroji, o kterém se před týdnem vyjádřil, že se musím rozhodnout pouze sama.

Poslední chvíle jsme spolu strávili ve středu. Hovořili převážně o sestře a pak rozebírali shlédnutý Saurův film Anna a vlci. Pak můj hloupý, ale upřímný návrh, abychom se my dva „odpírali pro vyřešení sestřiných problémů“ . „Jak myslíš, jestli to pomůže“ pokrčil rameny a na okamžik mi připadl hrozně smutný, ještě několik chvilek a rozloučení.

V pátek 2.10.81 odešel Pavel před 11.00 ze školy s tím, že jede v poledne k babičce do Boskovic. „Byl veselý jako vždycky“ uvedli spolužáci. Pak jej už nikdo neviděl.

Když v pondělí nepřišel k Tomovi (jak navrhoval v posledním lístku), šla jsem na koleje, ale ani tam nebyl. Myslela jsem si, že už mi nechal vzkaz na kolejích, nebo, že se objeví později večer. V úterý brzo ráno jsme nechala na jeho kolejích dopis a stále čekala, že se každou chvíli setkáme. Pak mi sestra (v menze) řekla, že v tom týdnu se měl stěhovat přítel z Prahy a tak jsem si nepřítomnost vysvětlovala tím, že mu jel pomoci a dopis zatím nepřišel. Nikdy jsem nepomyslela na nějaké nebezpečí, ale koncem týdne jsem si říkala, že se v Praze něco „seběhlo“ a že on nemůže dát zprávu. V neděli odpoledne jsem přišla na jeho koleje, právě když odcházel Pavlův spolužák s dvěma mladšími muži. Řekli mi, „že je to s Pavlem špatné a že mám přijít za dvě hodiny“…..

… vyšetřující se rozhovořil o tom, že je zde možnost, že se Pavel v Itálii nějak zapletl, že případ se uzavře ale další vyšetřování bude podstoupeno státní policii, v zájmu bezpečnosti státu i občanů.

Potřebovala bych nějak vyjádřit tu dynamiku, tu strhující energii, kterou Pavel oplýval. Ovšem je asi obtížné říci objektivně strhující, pro mě byla úžasným impulsem, stejně i jakási chlapecká hravost a čistota, s kterou se bez zábran rozběhl na poslední chvíli k tramvaji.

Nechci, aby z Tebe udělali někoho jiného, než jsi byl, navěšeli na tebe lesklé plíšky, stejná šidítka, jakými šidili od dětství mě.

Nechci, protože Ty jediný jsi mi ukázal podstatu, osvobodil mě z okovů úzkostného plnění povinností, uvolnil jsi struny, které dosud nehrály. Všechno tvou lásku, která ve mně objevila mě samotnou a vrátila mě znovu víru v dobro, dobré vlastnosti, v které jsem už nedoufala, abych přehlušila hlad po nich, cynicky se jim vysmívala.

Ptáme-li se dnes, kde jsou osobnosti a morální vzory v nových českých dějinách, nebojme se hledat mezi nimi

Dějiny církve v období komunistické totality v českých zemích i v ostatních státech střední a východní Evropy, především v 50., ale i 60. letech velmi připomínají historii Církve v dobách pronásledování prvních křesťanů.

V této nedávné době nacházíme perzekvované biskupy, kněze i laické věřící, kteří vydali velké svědectví víry snášením ponižování i mučení, dlouholetým pobytem ve vězení, mnozí i obětí vlastního života.

Bilance církve v českých zemích v tomto období je zdrcující: dlouholetá internace biskupů a věznění některých z nich (Ladislav Hlad, Karel Otčenášek, Štěpán Trochta), odsouzení a věznění 400 - 500 diecézních kněží, odsouzení a žalářování 350 řeholníků, likvidace mužských klášterů a internace všech řeholníků, zabrání klášterů řeholnic a izolace sester v centralizačních střediscích, likvidace Charity, Orla, Katolické akce, bohosloveckých seminářů, mládežnických organizací, přiškrcení farní pastorace.

Okolní národy mají už několik blahořečených mučedníků z dob komunismu, např. Slováci redemptoristu Dominika Metoděje Trčku, řeckokatolického biskupa basiliána Pavla Gojdiče, Ukrajinci řeckokatolického biskupa Theodora Romžu. Také církev v českých zemích přinesla velké svědectví víry. Vedle známých osobností - např. kardinála Josefa Berana, jehož beatifikační proces již probíhá, babických mučedníků či generální představené boromejek Vojtěchy Hassmandové - je celá řada dalších, jež podobně jako P. Josef Toufar v komunistických žalářích zemřely a jejichž jména nejsou ještě dostatečně známá. Proto se s úctou k jejich památce pokusme o nápravu.

Mezi už obecně známé případy patří příběh P. Josefa Toufara (*14. 7. 1902), zatčeného 28. ledna 1950 v souvislosti s tzv. číhošťským zázrakem, totiž vychýlením oltářního kříže během mše svaté 11. prosince 1949 v Číhošti u Ledče nad Sázavou. P. Toufar byl vyslýchán ve Valdicích a nucen k přiznání, že zázrak zkonstruoval na pokyn Vatikánu pro obelstění prostých věřících. Po brutálních výsleších, psychickém nátlaku i bití byl donucen k podepsání vyšetřovacích protokolů, dokonce převezen krátce do Číhoště, kde s ním mělo být v kostele nafilmováno zinscenování zázraku. Zde se však zhroutil a s bolestmi v oblasti břišní krajiny byl jako "prominentní" vězeň převezen do Borůvkova sanatoria v Praze. 25. února 1950 u něj lékaři konstatovali zánět pobřišnice, na který, i přes provedenou operaci téhož dne, večer zemřel. Jako

jedna z obětí vyšetřovatele StB Ladislava Máchy byl tajně pohřben do hromadného hrobu v Ďáblicích.

Obdobně je také znám i přes jisté nejasnosti osud tří mučedníků z řad kněží v tzv. babickém případu. Od ledna 1951 začíná působit na Moravskobudějovicku Ladislav Malý, který o sobě prohlašuje, že je agent CIC a přichází organizovat odboj proti komunistům. Navštěvuje své známé z mládí a snaží se je získat pro "svou věc". Přichází také na faru do Rokytnice, kde místního faráře a svého spolužáka z gymnázia P. Jana Bulu (*24. 6. 1920) informuje o údajném únosu arcibiskupa Berana z internace a snaze převést jej za hranice. Když jej P. Bula žádá o kontakt s primasem české církve, Malý vždy osobní setkání odkládá. Proto se P. Bula také na varování P. J. Podveského rozhodl s Malým styky ukončit. Krátce nato byl 30. dubna 1950 zatčen.

Také P. Václav Drbola (*16. 10. 1912), farář v Babicích, a P. František Pařil (*21. 1. 1911), farář z Horního Újezdu, věděli o činnosti Malého a byli jím také kontaktováni a lákáni pro jeho plány, což odmítli. Brzy poté, 17. června 1950, je P. Drbola zatčen.

L. Malý kolem sebe shromáždil skupinu mladých, s nimiž podniká rádoby odbojovou činnost - přepadávání a zastrašování místních funkcionářů KSČ, vypalování stohů, vykrádání sekretariátů apod. Vyvrcholením aktivity Malého byl teroristický útok na babickou školu 2. července 1951, kde zastřelil tři místní funkcionáře KSČ. Následovalo zatýkání desítek lidí v okolí, mezi nimi 3. července i P. Františka Pařila. Už ve dnech 12. - 14. července 1951, tedy deset dní po vraždě, proběhlo u Krajského soudu v Jihlavě soudní přelíčení proti "kulackému spiknutí". Je odsouzeno 7 osob k trestu smrti, mezi nimi i P. Václav Drbola a P. František Pařil. Oba jsou popraveni ve věznici v Jihlavě 3. srpna 1951.

V jednom z následných procesů v souvislosti s babickými událostmi v Třebíči 13. - 15. listopadu 1951 je odsouzen k trestu smrti P. Jan Bula a popraven v areálu věznice v Jihlavě 20. května 1952.

Čeští mučedníci a vyznavači nové doby mají určité společné rysy: většinou se jednalo o kněze s dobrým teologickým vzděláním, aktivní v pastoraci i společenském dění. Mnozí z nich byli kvůli svým postojům pronásledováni za války nacisty a prošli nacistickými koncentračními tábory. Přesto ani po těchto trpkých zkušenostech neváhali po komunistickém převratu pozvednout hlas na obranu církve a svobody. Většinou se zapojili se značným rizikem do "ilegálních" aktivit (pokračování činnosti řádu, kontakty s internovanými biskupy, s kněžími v zahraničí, rozšiřování a čtení necenzurovaných pastýřských listů a další), jež měly církvi pomoci přežít. Také neváhali pomoci věřícím, např. finanční podporou, poskytnutím úkrytu či zprostředkováním

odchodu za hranice apod. Někteří byli vězněni opakovaně nebo před odsouzením pobývali několik let v internačním táboře.

P. ThLic. Vojtěch Basovník, *salesián*

Narodil se 14. 8. 1912. Do salesiánské kongregace byl přijat v roce 1928, studoval filozofii v Římě, teologii v Turíně a na kněze byl vysvěcen 2. června 1939. Po návratu do vlasti vyučoval salesiánské kleriky filozofii a teologii v Ostravě, po záboru ostravského ústavu přešel s nimi do Fryštáku a pak do Brna. Po válce působil v Mníšku pod Brdy a nakonec v Oseku u Duchcova. Zde byl také v roce 1950 spolu s ostatními salesiány internován a tajně se dále věnoval klerikům. Z Oseku byl v září 1950 odvezen k výkonu vojenské služby k jednotkám PTP a zde u útvaru v Plumlově zatčen. Za své tajné vyučování bohoslovců a jejich přípravu na vysvěcení v táboře v Oseku u Duchcova byl odsouzen spolu se dvěma z nich Vyšším vojenským soudem v Trenčíně v roce 1953 na 4 roky.

Po věznění ve Valdicích byl převezen do vězeňského tábora Rtyně v Podkrkonoší, do tzv.Tmavého dolu. P. Basovník byl 11. února 1955 přijat na táborovou ošetřovnu ve Rtyni pro horečnaté onemocnění horních cest dýchacích. 15. února se u něho objevily příznaky ischiasu a revmatismu. 18. února zjistil MUDr. Fruhwirth, že má v oblasti hýždí absces velikosti asi dvou dlaní, který pak léčil ichtyolovou mastí a obklady. 21. února provedl lékař řez tohoto zánětu a dále ho vyplachoval a dával pacientovi penicilín. 9. března se objevily na kůži pacienta po celém těle modré skvrny a došlo k otokům všech končetin. O den později byl převezen P. Basovník do vězeňské nemocnice ve Valdicích a odtamtud do jičínské nemocnice, kde 17. března 1955 zemřel. Byl pochován na vězeňském hřbitově ve Valdicích.

Přímou příčinou smrti byla podle patologa sepse (celkový zánět) a příčinou onemocnění rozsáhlý absces. Pro provedení léčby takovéhoto onemocnění, chirurgického zákroku, nebyly v táborové ošetřovně vyhovující podmínky. Při prohlídce lékařské dokumentace o průběhu léčby zjistila kontrola záměrně nedostatečně vedené zápisy. Znalec uvedl, že Dr. Fruhwirth mohl již dříve rozpoznat nebezpečný průběh onemocnění, zajistit jeho nemocniční léčbu, a

především už na počátku zhoršujícího se stavu pacienta jej nechat převést do jičínské nemocnice.

Dr. Fruhwirth byl po úmrtí P. Basovníka zatčen, vyšetřován a obviněn za zanedbání lékařské péče, ale nakonec z rozhodnutí Lidového soudu v Trutnově 20. 11. 1956 obžaloby zproštěn. Podle mnohých svědectví vězňů z Tmaváku se však Dr. Fruhwirth snažil starat o P. Basovníka i o ostatní vězně v úděsných táborových podmínkách poctivě a svědomitě. Dokonce i P. Basovník si ho během léčby chválil.

Dle svědectví vězně Františka Kubaše Dr. Fruhwirth velitele tábora žádal o převoz P. Basovníka, ale k převezení stále nedocházelo, takže byl převezen do jičínské nemocnice už umírající.

P. Bohumír Bunža, *vyškovský děkan*

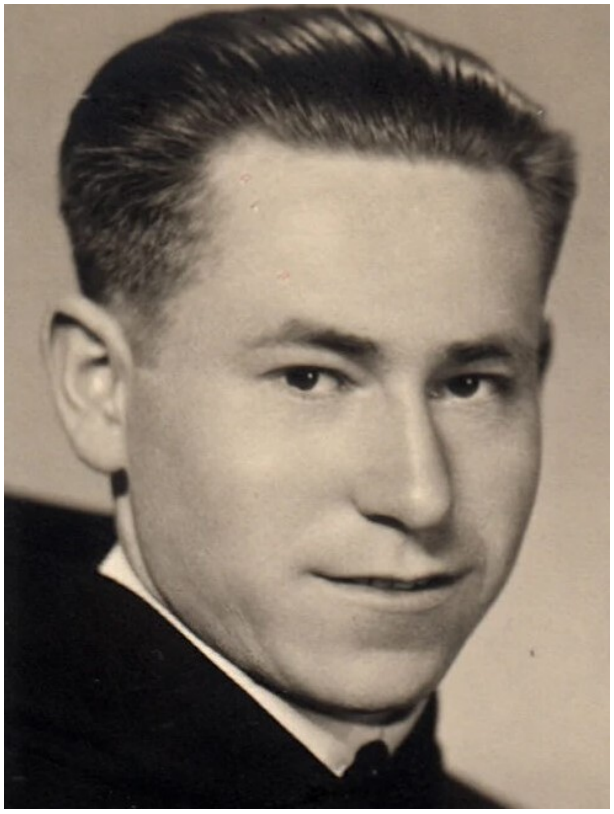
Narodil se v Bzenci 17. 3. 1877. Po předcházejícím kněžském působení se stal v roce 1912 dómským vikářem v Olomouci a od roku 1918 působil jako farář ve Vyškově. V roce 1934 byl jmenován vyškovským děkanem a po několik funkčních období zastával také funkci místostarosty ve Vyškově. Založil zde Charitu a povolal sem sestry-těšitelky z Rajhradu. Byl znám svým sociálním cítěním a péčí o chudé. V říjnu 1949 byl zatčen v souvislosti s případem kněžské nemocenské pojišťovny Čáp a spol., v němž bylo 18. ledna 1951 odsouzeno 10 kněží. P. Bunža se však přelíčení nedožil, protože po tvrdých výsleších 17. října 1950 ve vězeňské nemocnici v Praze zemřel.

P. Bohuslav Burian, *kaplan v Moravské Nové Vsi*

Narodil se v Brně 16. 10. 1919. Otec pracoval jako řezník, matka se starala o domácnost, měl čtyři sourozence. Obecnou školu a gymnázium absolvoval v Brně. V roce 1938 vstoupil do kláštera k augustiniánům, kde studoval do ledna 1943, kdy byl zatčen gestapem a odvlečen do koncentračního tábora v Osvětimi; prošel také lágry v Dachau a v Buchenwaldu. Po konci války se vrátil do vlasti, od října 1945 pokračoval v teologických studiích v Brně a byl zde v červenci 1947 vysvěcen na kněze.

Pak nastoupil na místo kaplana ve Slavonicích, kde zůstal až do června 1949. Mezi farníky byl znám svou horlivostí a oddaností Boží službě. V červnu 1949

byl poprvé vyšetřován v souvislosti se známým pastýřským listem československých biskupů "V hodině velké zkoušky", který vzhledem k váhavému postoji biskupa Skoupého odvážně přečetl před průvodem tisíce věřících na svátek Božího těla na Zelném trhu v Brně.

Po propuštění z vazby v listopadu 1949 nastoupil jako kaplan v Moravské Nové Vsi v blízkosti rakouských hranic. 9. září 1950 odešel P. Burian do emigrace do Rakouska. Ze zahraničí se tajně opakovaně vracel a pomohl se svými spolupracovníky, např. premonstrátem P. J. H. Vozdeckým, k útěku asi 11 osobám, z nichž se mnohé ukrývaly před zatčením. Mezi úspěšně převedenými bylo také pět kněží a jeden bohoslovec (např. jezuita J. Krajcar, P. Hrbata ad.), jimž chtěl dopomoci k dostudování v zahraničí. Při své čtvrté cestě do Československa byl P. Burian 12. prosince 1951 po delším sledování zatčen a převezen do vyšetřovací vazby v Ruzyni.

Zde byl podroben fyzickému i psychickému trýznění, do jídla mu byly dávány drogy oslabující odolnost organismu, byl nucen k doznání špionážních a velezrádných aktivit, jež nikdy nespáchal. Státní bezpečnost vytvořila pětičlennou skupinu, v níž byl také P. J. H. Vozdecký a sestra P. Buriana - MUDr. Ludmila Burianová. 23. října 1952 se u Státního soudu v Praze konalo přelíčení s touto skupinou. P. Burian byl jako hlavní osoba procesu odsouzen za velezradu a špionáž ke 20 letům vězení.

Trest si odpykával na Mírově a v Leopoldově, odkud 27. ledna 1959 uprchl a snažil se dostat k rakouským hranicím. Po pěti dnech rozsáhlé pátrací akce byl dopaden a převezen zpět do Leopoldova, kde jej podrobili krutým výslechům, a delší dobu pobýval na samotce. V důsledku trýznění zemřel P. Burian na zápal plic 29. dubna 1960 v mírovské věznici.

P. Josef Jakubec, *děkan v Žamberku*

Narodil se 8. 2. 1899, v Ústí nad Orlicí. Po maturitě vstoupil do kněžského semináře v Hradci Králové, kde byl v roce 1924 vysvěcen na kněze. Poté vystřídal řadu kněžských působišť - Libštát, Městec Králové,Třebechovice, Vysoký Újezd, Červený Kostelec, Zvole, Nové Hrady - a koncem třicátých let

zakotvil v Žamberku. Stal se děkanem, biskupským notářem a biskupským vikářem. Poprvé byl zatčen na jaře roku 1949, vyšetřován ve vazbě v Hradci Králové a bez soudního rozhodnutí zařazen do tábora nucených prací v Pardubicích, odkud byl propuštěn v listopadu téhož roku.

Ke druhému zatčení došlo v noci 12. prosince téhož roku. P. Jakubec byl obviněn jako aktivní lidovec z kontaktů s protistátní organizací (jednalo se o jeho finanční pomoc rodinám emigrantů a perzekvovaných osob) a z rozšiřování protistátních tiskovin (oficiální pastýřské listy biskupů, protestní dopis arcibiskupa Berana Dr. Čepičkovi a Plojharovi o proticírkevní politice státu). Pan děkan byl odsouzen Státním soudem v Praze po přelíčení konaném 24.-25. října 1950 za velezradu na 20 let.

Nejprve byl převezen na Bory, později eskortován do Mírova. Zde se u něho projevila rakovina plic. Ve zprávě vězeňského lékaře z května 1955 je jeho stav označen jako beznadějný, doporučuje se upustit od ozařování, pouze nechat léky proti bolesti. Očekávanou délku života odhadl na 1 - 2 měsíce a žádá naléhavé propuštění.

Ani toto doporučení vězeňského lékaře, ani opakovaná žádost jeho samotného i jeho sestry nepřiměla krajského prokurátora k povolení přerušení trestu či propuštění. P. Josef Jakubec zemřel na Mírově 27. června 1955 a byl přes svou žádost o pochování v rodném městě pohřben na vězeňském hřbitově.

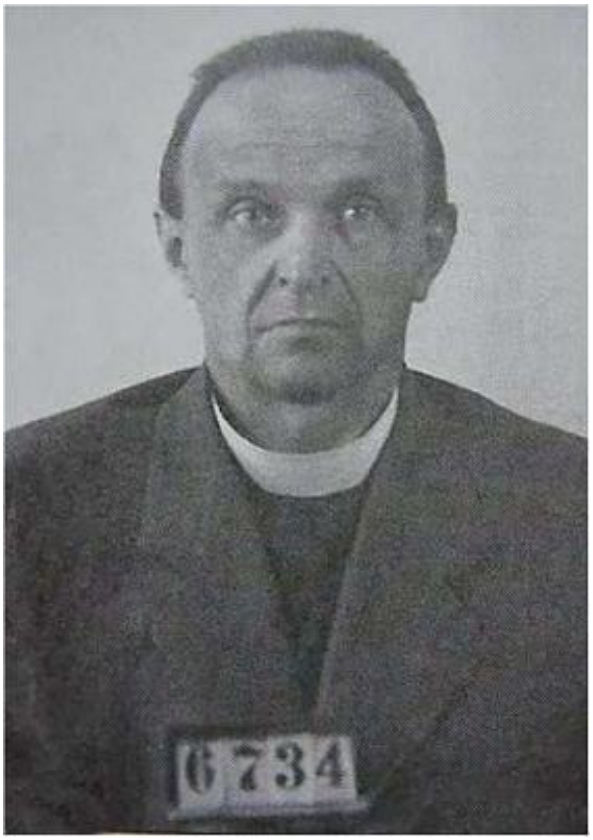
P. ThDr. Stanislav Bohuslav Jarolímek,

premonstrát, opat strahovského kláštera, generální vikář řádu a zástupce generála řádu ve funkci vizitátora premonstrátských klášterů v Čechách a na Moravě.

Narodil se 14. ledna 1900 ve Vilíně u Sedlčan. Teologická studia absolvoval v Římě a na kněze byl vysvěcen v listopadu 1926. Od roku 1939 zastával funkci koadjutora strahovského opata, roku 1942 byl jmenován opatem. Za války podporoval protinacistický odboj, za což byl po válce vyznamenán. V roce 1945 byl jedním ze tří kandidátů na arcibiskupský stolec v Praze. Byl zatčen jako poslední oběť pro připravovaný český monstrproces s biskupy a jejich pomocníky až 16. září 1950, zatímco někteří jeho spoluobžalovaní byli už rok ve vyšetřovací vazbě. Tento pozdější termín zatčení nevyplýval ovšem z ohleduplnosti StB, nýbrž z toho, že byl v posledních letech už velmi vážně nemocen, v roce 1949 se podrobil operaci žaludku a lékaři u něj zjistili rakovinu v pokročilém stadiu. V roce 1950 byl na léčebném pobytu a vzhledem ke zdravotním komplikacím byl hospitalizován v nemocnici v Bratislavě. Brzy po propuštění z nemocnice byl zatčen a obviněn z velezrádných kontaktů s bývalými ministry české protektorátní vlády, tedy z kolaborace (!), ze snah o revizi pozemkové reformy, ze zabránění realizace nového školského zákona

(snažil se díky kontaktům v nejvyšších politických kruzích interpelovat proti likvidaci církevního školství), z kritických postojů proti komunistickému zřízení a jeho církevní politice (varoval ostatní premonstrátské opaty Machalku a Tajovského před hrozícím útlakem církve a doporučoval jim podniknout patřičná obranná opatření: ukrytí cenností, ostražitost před provokatéry a informování věřících o nadcházejících těžkých dobách pro církev.) Jako „protistátní“ byla při soudu také označena jeho účast při koncipování a organizaci distribuce pastýřských listů v roce 1949, čtení pastýřského listu „Hlas čsl. biskupů v hodině velké zkoušky“ 18. června 1950 v klášterním kostele na Strahově, jeho kritická vystoupení proti státní Katolické akci. Jako špionáž označili vyšetřovatelé opatovo dopisování s historikem a bývalým poslancem lidové strany Bohdanem Chudobou, který odešel do emigrace, zasílání zpráv „z hospodářského a politického života v ČSR“ generálovi řádu Nootsovi a internunciovi Ritterovi a odeslání pastýřských listů, „které obsahovaly štvavé výmysly o pronásledování církve v ČSR“, do zahraničí.

V monstrprocesu Zela a spol. byl odsouzen u Státního soudu v Praze 2. prosince 1950 za velezradu a špionáž na 20 let. Už 18. ledna 1951 musel být z věznice převezen vzhledem k těžkému zánětu plic (objevilo se u něho chrlení krve) a finálnímu stadiu rakoviny (metastázy po celém těle) do pankrácké vězeňské nemocnice, kde 31. ledna 1951 zemřel. Pohřeb pana opata se konal v Nebušicích u Prahy, přičemž prokurátor Čížek oznámil blízkým, že rozloučení se zesnulým se smí zúčastnit pouze nejbližší rodinní příslušníci a nesmí se konat žádný průvod, pouze tichý obřad, na což prokurátor Čížek během pohřbu osobně dohlédl.

P. Adolf Kajpr, *jezuita, významný katolický publicista, kazatel, exercitátor*

Narodil se 5.7.1902 v Hředle na Kladensku a brzy po narození osiřel. Učil se nejprve obuvníkem, později pracoval jako mlynář. V roce 1926 udělal přijímací zkoušky do kvinty na arcibiskupském gymnáziu v Praze - Bubenči. Do noviciátu Tovaryšstva Ježíšova vstoupil v roce 1928. Filosofii absolvoval v Belgii, teologii v rakouském Innsbrucku. Na kněze byl vysvěcen 26. července 1935. Po roku tzv. třetí probace ve Francii začal působit v kostele sv. Ignáce v Praze. Vedl exercicie, měl promluvy v pražském rozhlase, věnoval

se novinářské práci - redigoval „Posla Božského srdce Ježíšova“, časopis „Obrození“ a „Dorost“. Za kritiku nacistického režimu byl v roce 1941 zatčen a vyslýchán na Pankráci. Prošel koncentračními tábory v Terezíně, Mauthausenu a Dachau. Po skončení války se vrátil do Prahy a začal redigovat nejprve časopis Sdružení katolické mládeže „Dorost“ a později v týdeník „Katolík“, určený pro katolickou inteligenci. U Sv. Ignáce působil nadále jako známý kazatel, vyhledávaný zpovědník a exercitátor. Vzhledem k těmto aktivitám byl vybrán jako jedna z obětí pro vykonstruovaný proces s předními členy mužských řeholí Machalka a spol. a ve velikonočním týdnu 5. dubna 1950 odsouzen Státním soudem pro velezradu a špionáž na 12 let. Byl vězněn na Mírově, ve Valdicích a Leopoldově. Následkem čtyřletého pobytu v nacistických koncentračních táborech a devítiletého věznění v komunistických žalářích dostal P. Kajpr v Leopoldově infarkt a nedlouho poté, 17. září 1959, ve věku 57 let zemřel. Pochován byl na místním vězeňském hřbitově a teprve v roce 1968 byly jeho ostatky přeneseny do řádové hrobky Tovaryšstva Ježíšova na Vyšehradě.

P. ThDr. Josef Koutný, *profesor teologie*

Pocházel z Cetkovic u Moravské Třebové (*4.1.1909). Po studiích teologie v Brně byl vysvěcen na kněze v roce 1932. Následující rok kaplanoval ve Křtinách a v roce 1933 odjel na biblická studia do Jeruzaléma, kde zároveň působil jako vicerektor hospice Svaté rodiny pro poutníky. Od roku 1936 byl po dvě léta prefektem chlapeckého semináře v Brně, pak se stal profesorem biblistiky na teologickém učilišti v Brně a ředitelem Sušilových kolejí. Na teologickém učilišti působil do dubna 1948, kdy nastoupil jako představený v brněnském alumnátě. Po likvidaci všech teologických fakult a řádových učilišť u nás v roce 1950 a po vytvoření okleštěné Cyrilometodějské fakulty v Praze byl v říjnu 1950 jmenován jejím profesorem, což ale vzhledem k nesouhlasu většiny kněží a biskupů s touto institucí nepřijal s odůvodněním, že byl jmenován v září 1950 kaplanem u Sv. Jakuba v Brně a cítí se vytížen. Kvůli oprávněné obavě ze zatčení se po několikatýdenním opakovaném léčení rozhodl odejít za hranice. Od ledna 1951 se začal skrývat a jeho známá paní Petrová mu přislíbila zajistit přechod přes hranice. 1. března 1951 s ní odjel do Bratislavy, kde jej vyzvedl „převaděč“, který jej měl dopravit přes Dunaj na rakouskou stranu. Po cestě k řece byli na konečné tramvaje obstoupeni třemi muži v civilu a P. Koutný zatčen. Následujícího dne byl převezen do vazby v Brně. Zde byl vyslýchán pro své kontakty s vězněnými kněžími z Brna a okolí, kvůli poznatkům o skrytých církevních strukturách, vědomostech o ukrývání P. J. Dokulila ad. Dle verze vyšetřovatelů byl ve vazbě získán pro spolupráci s

StB. Poslední zpráva z vyšetřovacího svazku zní: „Na příkaz řídícího orgána z 2. oddělení vedoucího strážmistra O. Č. byl dne 28. 4.1951 propuštěn na svobodu J. Koutný. Bližší okolnosti nejsou známy, z jakých důvodů byl propuštěn.“ Tato zpráva je datována až 2. května 1951 a ke spisu byla připojena dodatečně, neboť už 29. dubna Státní bezpečnost příbuzným oznámila, že P. Josef Koutný byl nalezen mrtev v odstaveném vagónu na nádraží v Libině u Šumperka. Jako smrt příčiny uvedli oběšení. Dle zaznamenaného svědectví P. Rudolfa Vašíčka sestra P. Koutného s manželem a vedoucím pohřebním služby v Šumperku p. Neuwirthem do Libiny ihned odjeli a mrtvého identifikovali. O vzpomínce sestry P. Koutného na tuto událost P. Vašíček píše: „Mrtvý byl na pohled bílý, ale jedno ucho s okolím měl silně modré až zčernalé. Pan Neuwirth tehdy prohlásil: Jako vedoucí pohřební služby jsem už viděl mnohé oběšené. Zde však vůbec nevidím žádné známky takovéto příčiny smrti.“ Rodině nebylo umožněno, aby si zemřelého prohlédla zevrubněji, při pohřbu střežila rakev hlídka StB, aby nedošlo k případnému otevření rakve. Verze StB o sebevraždě P. Koutného má tedy vážné trhliny a vzhledem k podlitinám na těle a přísným opatřením při pohřbu nutně vybízí k úvaze o jeho smrti při výsleších a následné kamufláži sebevraždy.

P. Albín Jaroslav Kvita, *salvatorián* (*1915)

Působil do roku 1950 v duchovní správě ve farnosti Brno Husovice a vykonával funkci provinčního prokurátora řehole. Po likvidaci klášterů byl soustředěn do tábora v Oseku, do roku 1951, kdy byl převezen do Želiva a zde internován až do roku 1956. Po svém propuštění odešel pracovat na hospodářství rodičů do Vrážného, okr. Nový Jičín, pak byl zaměstnán v Mankovicích v dřevařském závodě. P. Albín tajně organizoval schůzky mládeže a dětí z Vrážného a okolních vesnic, při nichž vyučoval děti náboženství, modlil se s nimi, pořádal pro ně výlety, vedl sborový zpěv aj. Byl zatčen 28. června 1961 v Mankovicích, v souvislosti s razií proti salvatoriánům. Spolu s dalšími spolubratry byl vyšetřován ve vazbě Krajské správy Ministerstva vnitra v Ostravě. Byl obviněn z ilegální činnosti v salvatoriánském řádu, z udržování kontaktů se zahraničím, výchovy řádového dorostu, protistátní činnosti s dětmi a mládeží, z poslouchání zahraničních rozhlasových stanic Svobodná Evropa, Vatikán ad. Byl vyšetřován až do 27. července a za tu dobu podroben čtrnácti mnohahodinovým výslechům. Po ukončení vyšetřování byl obviněn z velezrady. Během vyšetřování se vážně zhoršil jeho zdravotní stav a otevřeně u něj propukla rodinná nemoc, leukémie. 23. srpna jej převezli už v kritickém stavu do vojenské nemocnice v Brně. Poslední dni života trpěl velkým krvácením a dýchacími poruchami. 10. září

1961 P. Kvita zemřel. Teprve v tento den (!) mohli za ním přijet jeho nejbližší příbuzní. Jako příčina smrti byla diagnostikována urémie (zánět ledvin). Tělo P. Kvity mělo být z rozhodnutí rady ONV Brno zpopelněno, ale díky naléhání příbuzných bylo nakonec převezeno a pohřbeno v rodném Rybí u Štramberka. Dle vzpomínek pamětníků zaznamenaných při výzkumu ve farnosti Rybí v roce 1990 byl P. A.J. Kvita zatčen v dobrém zdravotním stavu, takže jeho prudké zhoršení nastalo v důsledku tříměsíčního věznění.

P. ThDr. Ferdinand Nesrovnal, *profesor teologie a uznávaný exercitátor*

Narodil se 16.8.1896 v Brně. Gymnázium studoval v rodném městě, ale po vstupu do jezuitského řádu je dokončil v Rakousku v Linci. Filosofická a teologická studia absolvoval v Innsbrucku, kde byl také vysvěcen na kněze. Po návratu do vlasti vystoupil z řádu a působil jako diecézní kněz v Biskupicích, Brně a od roku 1950 ve Znojmě. Byl velmi oblíben mezi mládeží, protože finančně podporoval sociálně slabší studenty, hlavně bohoslovce. Už za druhé světové války působil v protinacistické odbojové organizaci Obrana národa. Po únoru 1948 zprostředkoval několika mladým vysokoškolákům, vyloučeným ze studií, odchod za hranice a udržoval na jižní Moravě kontakty s kněžími aktivně projevujícími nesouhlas s komunistickým útlakem církve. 26. května 1952 byl P. Nesrovnal zatčen pro údajné kontakty s protikomunistickými odbojovými organizacemi. 30. května 1952 byl po výslechu nalezen na své cele údajně oběšen. Dle verze jeho vyšetřovatelů se oběsil vsedě na obinadle na kohoutku umyvadla (!). V pitevním protokolu se uvádí, že u mrtvého byly nalezeny zlomeniny dvou žeber, ale záhy se energicky vylučuje cizí zavinění. Zlomení žeber je odůvodňováno zmítáním v křečích při oběšení a nárazy těla sebevraha na tvrdé okolí (!). U člověka, jenž prožil výslechy na gestapu a aktivně pracoval v odboji, je verze o krkolomné sebevraždě více než podivná. Při revizi případu v roce 1968 se samozřejmě nepodařilo zjistit příslušné odpovědné vyšetřovatele a případ byl uzavřen jako sebevražda.

P. Václav Říha, *administrátor v Nepomuku*

Narodil se 10.4.1923 v Praze. Teologii studoval na pražské fakultě a v Římě. Kvůli špatnému zdravotnímu stavu jej v roce 1947 odmítl arcibiskup Beran vysvětit, takže kněžské svěcení přijal až následujícího roku z rukou biskupa Hloucha. Od roku 1948 působil jako prefekt a spirituál v kněžském semináři v Českých Budějovicích. Po internaci biskupa byl přesunut do Nepomuku, kde zastával místo administrátora. V souvislosti ze zatýkáním spolupracovníků biskupa Hloucha si Bezpečnost 12. května 1952 přišla i pro P. Říhu. Byl obviněn z rozšiřování a čtení pastýřských listů, tajných kontaktů s biskupem

Hlouchem po jeho internaci, s tajně vysvěcenými biskupy Otčenáškem, Matouškem, rozšiřování tajných fakult aj. Dne 19. září byl po dvoudenním přelíčení v Písku odsouzen Krajským soudem v Českých Budějovicích v kněžském monstrprocesu Jarolímek a spol. za velezradu na 12 let. P. Říha byl vězněn na Mírově, kde také po psychickém otřesu způsobeném mimořádnou vězeňskou prohlídkou 29. září 1956 zemřel na infarkt.

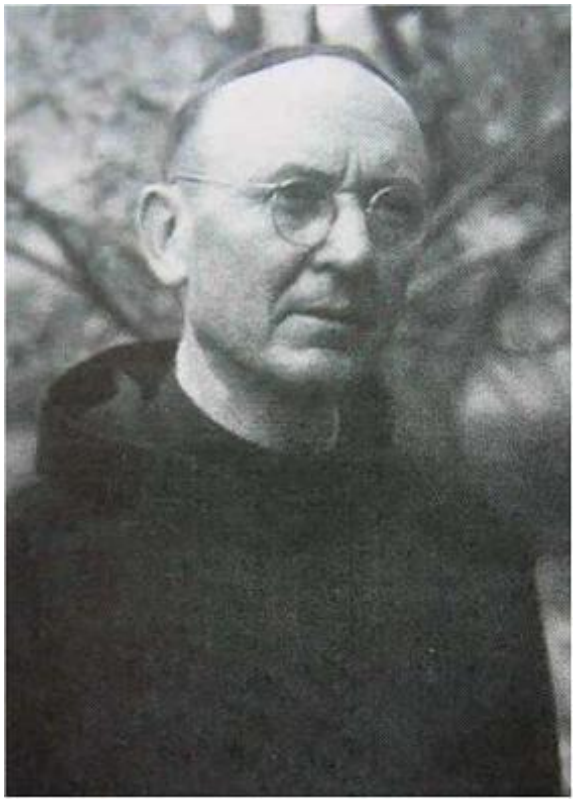
P. František Sitte, *děkan, farář v Bořislavi u Teplic v Čechách (*7.2.1896)*

P. Sitte byl německé národnosti, ale jako antifašista nebyl odsunut. Mezi farníky byl velmi oblíben pro svou dobrosrdečnost, štědrost a podporu sociálně slabších a snad i pro svou zálibu v zahrádkářství a sadařství. Také sepisoval farní kroniku a historii Teplicka. V roce 1959 dostal povolení k vycestování do Západního Německa, kde chtěl navštívit svou sestru a další příbuzné. 5. ledna 1960 se vydal na cestu vlakem, na hraničním přechodu v Chebu však byl zadržen členy StB a dopraven do vyšetřovací vazby v Litoměřicích. Zde byl podroben výslechům a obviněn z revanšismu, neboť v košíku s ovocem, jež vezl s sebou, měl i farní kroniku, v níž popisoval poválečné dění v kraji i odsun Němců, a chtěl ji ukázat sestře a dalším krajanům odsunutým z Teplicka. Dle tvrzení vyšetřovatelů spáchal P. F. Sitte ve vazbě 8. ledna 1960 sebevraždu. Údajně měl ukrytu v podrážce boty břitvu, jíž si přeřezal zápěstí, a ani rychlý převoz do nemocnice v Litoměřicích jej nezachránil. Pitevní protokol MUDr. Schmittové z patologického oddělení nemocnice v Mostě i její výpověď při obnoveném vyšetřování v roce 1993 potvrdily přeřezání žil: „Sebevraždu takovým způsobem na svém vlastním těle mohl učinit pouze člověk v hluboké depresi, pevně odhodlaný rázně a definitivně ukončit svůj život. Pro to svědčí dlouhé a hluboké řezné rány na obou zápěstích, jdoucí až na kost.“ Pro verzi sebevraždy je však poněkud nečekané, že při pitvě zemřelého asistovali čtyři příslušníci Bezpečnosti, což nebývalo zvykem - obvykle dva, a svědčilo to o mimořádné závažnosti případu. P. Sitte byl tajně zpopelněn v krematoriu v Mostě za přítomnosti členů StB. Z farníků se dlouho nikdo nedověděl, co se s jejich knězem stalo, a sestra marně žádala vyrozumění přes Červený kříž. Ani obnovené vyšetřování kauzy smrti P. Sitteho v 90. letech nepřineslo výraznější výsledky, neboť bývalí vyšetřovatelé popírají účast na výsleších a odkazují na závěry z roku 1960.

P. Václav Celestin Šulc, *provinciál Milosrdných bratří a převor kláštera Na Františku (* 24.7.1891)*

P. Šulc prošel už za druhé světové války martýriem nacistických věznic a koncentráků - od května 1941 byl postupně vězněn na Pankráci, v Terezíně a

až do konce války v Dachau. Koncem listopadu 1950 byl opět zatčen, tentokráte komunistickou Státní bezpečností, spolu se dvěma řádovými

spolubratry Josefem Vrbíkem a Vladimírem Hányšem. Všichni tři byli spolu s dalšími spoluobžalovanými obviněni z napomáhání několika osobám k útěku za hranice, z poskytování jim útočiště v pražském kláštěře, z jejich finanční podpory, z přechovávání špionážních zpráv (zpráva o pobytu řeholníků v soustřeďovacích táborech) atd. Přes vážný zdravotní stav (pokročilé stadium rakoviny) a věk 60 let byl P. Šulc podrobován tehdy běžným tvrdě vedeným výslechům. Od jara 1951 se jeho zdravotní stav začal značně zhoršovat. Podle lékařské zprávy vězeňské nemocnice Pankrác ze 4. dubna 1951 onemocněl P. Šulc zhoubným nádorem příušní žlázy, což bylo navíc komplikováno rozšířením rakovinných metastáz do oblasti bederní páteře. V důsledku komprese míchy nemocný ochrnul na celou dolní polovinu těla. Nakonec byl P. Šulc se souhlasem ministra spravedlnosti a Státní prokuratury v Praze převezen na uzavřené a izolované oddělení Státní fakultní nemocnice v Brně, kde byl vzhledem k jeho „nebezpečnosti“ a obav z útěku (!) pod dohledem vězeňské stráže. Ve zprávě velitele oddílu SVS Praha z 26. dubna se praví: „Dle lékařského posudku trpí jmenovaný rakovinou a jeho zdravotní stav je velmi vážný. Má-li být obviněný Šulc ještě slyšen jako obviněný, budiž jeho výslech urychleně proveden, neboť ošetřující lékař nedává naději na uzdravení a smrt může nastati každou chvíli.“ Ani přes alarmující zdravotní stav nebyl P. Šulc propuštěn a korespondence čistě duchovního rázu od spolubratrů mu nebyla doručena. P. Václav Šulc zemřel v brněnské nemocnici 2. května 1951.

P. ThDr. Ambrož Jaroslav Tobola, *františkán* (*28.4.1910)

Do františkánského řádu vstoupil v roce 1927, na kněze byl vysvěcen v roce 1932. Zastával funkci kvardiána v pražském kláštěře a koncem 40. let byl zvolen představeným kláštera v Turnově, odkud byl v roce 1950 při záboru klášterů převezen do internačního tábora v Želivě. Spolu s dalšími řeholníky z jiných řádů tam byl zatčen v květnu 1952 po odhalení jejich tajných kontaktů s řádovými spolubratry mimo tábor. P. Tobola byl viněn z toho, že prostřednictvím spojky z želivského kláštera, paní Valové, opatřoval od sester

z humpolecké nemocnice léky pro nemocné spolubratry v Želivě a napsal tajně několik dopisů spolubratrům na svobodě. Vyšetřování probíhalo ve vazební věznici v Jihlavě, pověstné krutým zacházením. V důsledku trýznění - psychického i fyzického (nelze vyloučit bití) - došlo u poměrně mladého P. Toboly (42 let) k vyvolání tak velkého stresu, že to jeho srdce nevydrželo. P. Tobola upadl do bezvědomí a zemřel 14. března 1953. Pitevní protokol z téhož dne uvádí jako příčinu smrti infarkt, vylučuje cizí zavinění a vysloveně uvádí, že běží o smrt nenásilnou, nemocí. Je však velmi podivné, že rodiče, kteří už čtyři týdny čekali na zprávu o osudu svého syna, ji obdrželi až 14 dní po jeho smrti. O to víc šokující pro ně muselo být sdělení, že jejich syn už byl - hned 17. března 1953 - zpopelněn v brněnském krematoriu. Nikdo z blízkých tedy neměl možnost před spálením spatřit jeho tělo. Dle svědectví paní Milady Kuchařové, blízké rodiny Tobolových, která jela do Brna pro urnu P. Toboly - ta však rodině nebyla vydána - se tamní pohřební zřízenec velmi podivoval nad změnou podoby u mrtvého P. Toboly po vyšetřování v Jihlavě ve srovnání s fotografií z poslední doby před zatčením, již mu ukazovala. Vzhledem k věku zemřelého P. Toboly je jasné, že k případnému infarktu došlo z důvodu cizího zavinění, metodami vyšetřovatelů. Rychlost zahlazování stop po zemřelém, spálení jeho těla bez vědomí rodiny a absence příslušných materiálů nutně vede k úvahám, zda P. A. Tobola nezemřel v jihlavské vazbě násilnou smrtí.

P. Antonín Zgarbík, *jezuitský viceprovinciál* (*27.8.1913)

Pocházel z obce Jankovice nedaleko Velehradu. Studoval na gymnáziu na Velehradě a v roce 1930 vstoupil do noviciátu Tovaryšstva. Na tříletá studia filosofie odjel do polského Lublinu, teologii absolvoval v holandském v Maastrichtu a vzhledem k hrozící válce dokončil bohovědná studia v Praze. Na kněze byl vysvěcen v brněnské katedrále v roce 1940. Pracoval jako pomocník novicmistra a v roce 1944 se stal superiorem u Sv. Ignáce v Praze. V témže roce byl nacisty zatčen a po odsouzení odvezen do Terezína. Po návratu do Prahy brzy odešel na Velehrad, kde byl jmenován magistrem noviců a stal se i tamějším rektorem. Do roku 1950 pak vykonával funkci rektora koleje při biskupském gymnáziu v Brně. Odtud byl v dubnu 1950 odvezen jako představený domu do internačního tábora v Želivě. Před svým zatčením jej P.

Šilhan při zamýšleném odchodu za hranice jmenoval viceprovinciálem české provincie. Po zrušení želivského tábora v roce 1956 byl spolu s ostatními spolubratry převezen do střediska v Králíkách. Zde byl v říjnu 1959 zatčen, obviněn z řízení „ilegální řádové činnosti“, postaven do čela soudní skupiny a v monstrprocesu proti jezuitskému řádu 7. března 1960 odsouzen za velezradu k 16 letům vězení. Střídavě byl vězněn na Mírově a ve Valdicích. V době výkonu trestu dostal zápal plic, jehož následkem se u něj kvůli neposkytnutí účinné lékařské pomoci objevilo těžké astma. Po urgencích jeho sestry na nejvyšších místech mu byl na dobu jednoho roku přerušen trest. Po roce se však musel bez ohledu na přetrvávající zdravotní obtíže na Mírov vrátit a byl brzy přeložen do Valdic, kde 22. ledna 1965 zemřel v důsledku zadušení při záchvatu, když se vinou strážných nedovolal lékaře. Přes přání zemřelého a původní povolení úřadů byl jeho pohřeb na Velehradě úmyslně na poslední chvíli zamítnut a P. Zgarbík byl pochován 29. ledna v rodných Jankovicích.

✠

„...tím, že se snažili zvrátit a úplně zastavit naši cestu k socializmu, spolčili se s imperialistickým západními mocnostmi s cílem zničení našeho nového společenského řádu, dopustili se zločinu velezrady... a odsuzují se takto:

Rudolf Pohl, k trestu smrti...“ */Rozsudek soudu v Brně, 2. března 1951/*

Při revizi procesu se skupinou Rudolf Pohl a spol. vypovídala jako svědek i bývalá předsedkyně senátu Státního soudu, který skupinu soudil, JUDr. Drahomíra Dohnálková. „Její výpověď je nevyvratitelným svědectvím o podřízenosti soudů politickým zájmům a o naprosté absenci morálky komunistických soudců“, prohlásil bývalý zástupce ředitele Centra pro dokumentaci zločinů komunismu, JUDr. Karel Majtner. Rozsudek vynesla proti svému vnitřnímu přesvědčení, čímž porušila zásady trestního řízení. Podlehla politickým tlakům, i když údajná trestná činnost vedoucího skupiny Rudolfa Pohla, 37 letého správce cihelny z Pustiměře, podle jejího jasného vyjádření naprosto neodpovídala trestu smrti. Vyhověla přání tehdejších politických činitelů a v neprospěch

Rudolfa Pohla vynesla absolutní trest.“ Podle dokladů z roku 1956 JUDr. Dohnálková uváděla, že na ni vyvíjel nátlak na vynesení rozsudku smrti další předseda senátu bývalého státního soudu, dr. Rudý. Tehdejší političtí pracovníci, s nimiž kauzu projednávala, Klíma a Paleček, také neprojevili zájem o jiné řešení. Paleček dokonce před ní cynicky prohlásil, že nemá smysl tuto věc předčasně rozmazávat a rozkřičet do světa, že padlo víc dobrých lidí než byl Pohl, a že je v zájmu věci ponechat celé záležitosti volný průběh. Rudolf Pohl byl v roce 1990 – už posmrtně – zcela soudně rehabilitován. Soudkyně, která dobře věděla, že posílá na smrt nevinného člověka, už nežije.

Zemřeli i ti, kdo - podle očitého svědectví manželky jednoho z odsouzených, - se v zalíbení svého komunistického hyenizmu přišli pokochat tím, jak rozsudek smrti a tresty dlouhých vězení pro jejich spoluobčany zlomí životy manželek a příbuzných odsouzených (Jan Nečas-doživotí; Ondřej Hlaváč-trest 24roků; Konrád Loube-22roků; František Kabele-20roků; Jaromír Mikulášek, řím. katol. kněz-16 roků; Tomáš Dvořák-15roků; Cyril Klimeš-15roků; Josef Hlavatý-14roků; Antonín Otýpka-14roků; Marie Chalupová-12roků; Josef Hála-10roků; Karel Altmann, rolník z Drysic-10roků; Jan Kudlička-6roků; František Bartošek, při hospodářství v Zelené Hoře-5roků; Jan Janský, učitel střední školy-4,5roku; Josef Dufek-4roky; Karel Palas-3roky; Jan Kristek-2roky; Vojtěch Indrych, malíř pokojů z Německých Prus-15 měsíců). Jejich komunistickým pohrobkům však ať zůstává hrozbou i vyznání soudkyně. Zdeněk Svoboda ze skupiny Bohuslav Koukal a spol., kterou tato soudkyně rovněž soudila, vypovídá: „Tato paní Dohnálková v roce 1968 nebo 1969 požádala o setkání a rozhovor Slávka Koukala, který byl vedoucím naší skupiny a na kterého si jistě dobře pamatovala z onoho roku 1949. Vypravovala mu: ‚Měla jsem jediného syna, který studoval na gymnáziu. Já dělala stále soudkyni u Státního soudu. Syn mne ale prosil, abych toho nechala a svou žádost několikrát opakoval. Nakonec když jsem na to nereagovala, vzal si život‘. Až tato osobní tragédie pohnula svědomím ženy, která ve jménu zrůdného komunizmu posílala lidi na smrt. Ale jejímu synovi ani k smrti odsouzeným to už život nevrátí!

DIKTATURA versus NADĚJE
Pronásledování římskokatolické Církve v Československu v letech 1948-1989

(projev Giovanniho kardinála Coppy na papežské univerzitě Santa Croce v Římě při slavnostním zahájení stejnojmenné výstavy, 26. listopadu 2012)

Eminence, Excelence pánové velvyslanci, ctihodní kněží, ctihodné sestry, přátelé!

1. Je mi ctí – a za to děkuji Jeho Excelenci velvyslanci České republiky u Svatého Stolce – že mohu říci několik slov při inauguraci výstavy „Diktatura vs. Naděje, Pronásledování římskokatolické Církve v Česko-slovensku v letech 1948-1989“. Obrazy zde vystavené mluví samy za sebe, nepotřebují komentář, brutalita a zášť tohoto dlouhého období, 40 let!, které zhanobily jméno a pověst civilizace československého národa. Byla to temná a krvavá stránka občanských a náboženských dějin země. Zrodila se z hanebné ignorance, z bezmezného ovládání a především z programu zničení katolického náboženství, který bral své vzory z marxistického ateizmu a jím inspirované bolševické politiky.

2. Ty hrůzy jsem v Československu nezažil, protože jsem přišel do Prahy v roce 1990. Viděl jsem jen historickou a grafickou dokumentaci v působivých televizních pořadech, které běžely v 90. letech. Především však jsem měl přímou zkušenost důsledků, které dosud vynořovaly v každodenním životě: náhrobní kameny obětí, jako ten kardinála Trochty v Litoměřicích, jiné v Praze na Vyšehradě; stín smrti a mučení dosud znatelný v blízkosti pankrácké věznice či budovy tajné policie na Bartolomějské ulici v Praze; setkání s různými osobami, zvláště pak biskupy, kněžími a monsignory, kteří byli ve vězení či na nucených pracích, a mnozí tím byli doposud poznamenání na zdraví i na vzezření. Opakuji, neprošel jsem „velkým soužením“, o němž mluví Apokalypsa (kap. 7, v. 14). Při pontifikální mši svaté, kterou jsem slavil v katedrále sv. Víta na začátku své mise, která Byla rovněž první papežskou slavností v Praze, které se mezi jinými účastnili prezident Havel a pan Dubček, jsem mnoha kněžím a věřícím řekl: „Chovám k vám obrovskou úctu a obdiv, protože jste trpěli pro Církev, já ne. Já jsem vždy plnil svou kněžskou povinnost, ale netrpěl jsem jako vy“: a šumění, které se mezi přítomnými

kněžími vyvstalo, bylo výpovědí, jak na ně tato slova zapůsobila. Byl jsem vždy přesvědčen, že Československo bylo zemí nejtvrději zasaženou diktaturou a její utrpení je hned za tím, kterému byla podrobena Albánie; a bylo mi dáno za pravdu. Náboženská svoboda byla všemožně potírána, chtěla se dokonce bezostyšně potlačit násilím, či pokrytecky sametovou rukou (říkali mi, že komunisti nechávali vodit zahraniční návštěvy na prohlídky dosud fungujících kostelů, ale kněžími, kteří byli věrní režimu): to vše vyrůstalo ze základní „struktury hříchu“, slepé a morálně podlé.

Jak říká Slovník sociální nauky Církve, „Církev odsuzujete jako těžce hříšný nejen přímý zásah proti lidskému životu, ale také všechny druhy fyzického či psychického týrání, ať už je jeho motiv jakýkoliv: vynucovat doznání, trestat provinilé, zastrašovat odpůrce, ukojit hněv, získat prospěch (...). Dennodenní rozsah těchto praktik nemohl než šířit *kulturu smrti*, která hluboce znehodnocuje důstojnost lidské osoby“ (*Vita umana*, *cit. dílo*, str. 819-820). Ideologická apologie a represivní praxe této struktury hříchu panovala v Československu den co den po čtyřicet let. Další slova nebudu přidávat, na její tragickou skutečnost ukazuje výstava.

3. Díky Bohu, druhá strana strašné zkušenosti prožívané během čtyřicetileté sovětské přítomnosti v Československu, kterou také naznačuje název výstavy, je naděje. S velkým potěšením zdůrazňuji, že výstava je výslovně „pořádána v rámci Roku víry“. Papež Benedikt XVI. věnoval právě naději svou encykliku *Spe salvi facti sumus. V naději jsme byli zachráněni.* Slova, kterých Svatý otec užívá velmi dobře zapadají do rámce zkušenosti útisku a znovuzrození v Československu. Tam se z utrpení zrodila naděje. Papež říká: „Člověku nepřináší uzdravení vyhýbání se utrpení, útěk před bolestí, nýbrž schopnost přijímat soužení, dozrávat v něm a nalézat smysl ve sjednocení s Kristem, který trpěl s nekonečnou láskou. (...) Utrpení, muka zůstávají děsivá a skoro nesnesitelná. Přesto však vyšla hvězda naděje, - kotva srdce vystupuje až k Božímu trůnu. V člověku se nerozpoutává zlo, ale vítězí světlo: utrpení, - aniž by přestalo být utrpením, - se navzdory všemu stává zpěvem chvály“ (č. 37; *AAS* XCIX, 2007, str. 1015-1016). To znamená, stává se nadějí. V televizní

dokumentaci, věnované pronásledování kněží za komunizmu, bylo vidět tyto kněze – mezi nimiž jsem některé dobře poznával – jak v přípravě na tajné slavení mše svaté ve vězení se snažili promyslet všechno, aby oklamali kontroly dozorců: kbelíky z vodou, které se převracely při příchodu hlídky; výmluvy až komické, jen aby se ve správný čas vyhnuli kontrole; zdálo se, jako by tito kněží, kterým hrozila smrt za zradu, se bavili fungováním těch nejzákladnějších nástrojů a utahovali si ze stráží a jejich tyranství. Stejný dojem jsem nabyl z četby některých Havlových děl, jako „*Moc bezmocných*“ (1978), „*Dálkový výslech*“ (1986) a několika jeho divadelních kusů. Čechoslovák, ať muž či žena, má v sobě nevyčerpatelnou a živou zásobu humoru, který mu dopřává vidět v ironickém světle i ty méně oficiální, druhou stranu mince. Konečně, bouřlivé manifestace nadšení ve všech vrstvách obyvatelstva v průběhu a po osvobození, byli zdokumentovány v různých formách, především v nádherných fotografických svazcích o shromážděních nesmírného zástupu jak na náměstí svatého Václava pod památníkem národních světců, tak před arcibiskupstvím pod historickým balkónem, z něhož promlouval kardinál Tomášek, tak rovněž na nádvořích prezidentského hradu v přítomnosti Havla: byla to exploze konečně uskutečněné naděje, znovunabyté svobody, vítězství nad potupným a krutým útiskem režimu, který jen ničil, a který byl nyní pohřben v opovržení a zapomnění, a překonán v touze o obnovu pro nový život.

4. Naděje zrodila dosažení post-disentu a post-revoluce. Brzké nastolení demokratických struktur, podmanění politiky, umění, kultury byla nádherným rozkvětem této naděje, která má hluboké a nepopiratelné lidské základy, a jež pro věřící vyvěrají z víry v Krista, podle bedlivého zkoumání, učiněného Svatým otcem o naději, která zachraňuje. Další signál, tolik očekávaný a konečně uskutečněný nedávným politickým rozhodnutím, přinesl vytoužené definitivní restituce církevního majetku, zabaveného režimem, o němž jsme se právě doslechl. Konečně nedávná beatifikace čtrnácti františkánských mučedníků a radostná účast, kterou v Praze vzbudila, vedla mezi lidmi ke konstatování, jak mi bylo sděleno: „Znovu jsme prožili nadšení dnů osvobození“. Ano, utrpení pronásledování a naděje znovuzrození jsou vzácným dědictvím, které má dosud hlubokou stopu v myšlení i duši národa. Nezbývá než si vroucně přát, aby tato výstava dala šířeji poznat tyto epochální události zvláště mladým třetího milénia, kteří je nezažili a ani si je nedokáží představit; a především ať je duchovním obohacením obdivu a napodobení příkladu morální důslednosti, lásky k pravdě a ke svobodě, naděje proti diktatuře, jaký Československo vydalo před světem. Děkuji.

+ Giovanni card. Coppa

VĚŘÍM VE SPOLEČENSTVÍ SVATÝCH

15. LISTOPADU – **SV. ALBERT VELIKÝ**

Jedním z největších učitelů středověké teologie je svatý Albert Veliký. Titul „veliký“ (*magnus*), s nímž vstoupil do dějin, odkazuje na šíři a hloubku jeho učení, kterou spojoval se svatostí života. Již jeho současníci mu neváhali připisovat výjimečné tituly. Jeden z jeho žáků, Ulrich ze Štrasburku, jej nazval „divem a zázrakem naší doby“. Narodil se v Německu na počátku 13. století a již v mládí se vydal do italské Padovy, sídla jedné z nejproslulejších středověkých universit. Věnoval se tam studiu takzvaných „svobodných umění“: gramatiky, rétoriky, dialektiky, aritmetiky, geometrie, astronomie a hudby, tzn. všeobecné kultury a jevil výsadní zájem o přírodní vědy, které se tak velmi záhy staly oblíbeným polem jeho specializace. Během svého pobytu v Padově navštěvoval kostel dominikánů, k nimž pak vstoupil složením řeholních slibů. Životopisné prameny prozrazují, že toto rozhodnutí uzrávalo v Albertovi postupně. Intenzivní vztah k Bohu, příklad svatosti bratří dominikánů, kázání bl. Jordána Saského, nástupce sv. Dominika ve vedení Řádu kazatelů – to byly rozhodující faktory, které mu pomohly překonat veškeré pochybnosti a také přemoci odpor svých příbuzných. V mládí k nám často promlouvá Bůh a představuje nám plán našeho života. Osobní modlitba živená Slovem Pánovým, účast na svátostech a duchovní vedení osvícenými muži jsou pro Alberta stejně jako pro nás nástroje k odhalování a následování Božího hlasu. Řeholní hábit obdržel od bl. Jordána Saského.

Po kněžském svěcení jej představení pověřili vyučováním v různých studijních centrech teologie spojených s otci dominikány. Výrazné intelektuální kvality mu umožnily zdokonalit se ve studiu teologie na slavných universitách té doby, např. v Paříži. Již v té době svatý Albert zahájil svou mimořádnou literární činnost, v níž pokračoval po celý život. Byl pověřen významnými úkoly. Roku 1248 byl poslán, aby otevřel teologické studium v Kolíně, jednom z nejvýznamnějších měst Německa, kde v různých obdobích žil a které přijal za

své. Z Paříže s sebou přivedl do Kolína výjimečného žáka, Tomáše Akvinského. Už jen zásluha, že byl učitelem svatého Tomáše, by stačila ke vzbuzení hlubokého obdivu ke svatému Albertovi. Mezi těmito dvěma teology vznikl vztah vzájemné důvěry a přátelství, lidských sklonů, které významně napomáhají rozvoji vědění. Roku 1254 byl Albert zvolen provinciálem „Provinciae Teutoniae“ – teutonské provincie otců dominikánů, která zahrnovala také komunity roztroušené na rozsáhlém území střední a severní Evropy. V této své službě vynikal horlivostí, vizitoval komunity a neustále pobízel spolubratry k věrnosti nauce a příkladu svatého Dominika. Jeho talenty neunikly pozornosti papežovi té doby, Alexandru IV., který jej chtěl mít po svém boku v Anagni, kde papežové často pobývali, v Římě i ve Viterbu, aby mohl využívat jeho teologických znalostí. Papež jej jmenoval biskupem Řezna, tedy velké a významné diecéze, která však tehdy prožívala těžké období. Od roku 1260 do roku 1262 zastával Albert tuto službu s neúnavnou oddaností, dokázal vnést do města pokoj, zreorganizoval farnosti a konventy a dal nové podněty charitativním iniciativám. V letech 1263-1264 Albert kázal z pověření Urbana IV. v Německu a v Čechách, odkud se pak vrátil do Kolína, kde se opět chopil svého poslání učitele, badatele a spisovatele. Byl mužem modlitby, vědy a charity, těšil se velké autoritě ve svých vystoupeních během různých příležitostí v církvi a společnosti své doby. Byl především mužem smíření a pokoje v Kolíně, kde se arcibiskup dostal do ostrého sporu s městskými institucemi. Během Druhého lyonského koncilu, svolaného roku 1274 papežem Řehořem X., se zasadil o sjednocení latinské a řecké církve po velkém východním schizmatu z roku 1054; objasnil také myšlení Tomáše Akvinského, které bylo předmětem zcela neopodstatněných námitek, ba dokonce odsudků. Zemřel v cele svého konventu Svatého Kříže v Kolíně roku 1280 a brzy poté začal být uctíván svými spolubratry. Církev jej vystavila úctě věřících beatifikací v roce 1622 a kanonizací roku 1933, kdy jej papež Pius XI. prohlásil Učitelem církve. Bylo to nepochybně patřičné uznání tomuto Božímu muži a významnému znalci nejenom věroučných pravd, ale také mnoha jiných sektorů vědění. Ostatně, stačí jen zběžný pohled na tituly jeho četných děl a stane se zřejmým, že jeho kultura má v sobě něco obdivuhodného. Jeho encyklopedické zájmy jej stejně jako jeho současníky vedly nejenom ke studiu filosofie a teologie, ale také všech dalších tehdy známých disciplín, od fyziky k chemii, od astronomie k mineralogii, od botaniky k zoologii. Z tohoto důvodu jej papež Pius XII. prohlásil za patrona přírodovědců a dal mu také titul *Doctor Universalis* právě pro šíři jeho zájmů a jeho vědění. Vědecké metody používané svatým Albertem zajisté nebyly stejné jako ty, které byly vyvinuty v pozdějších stoletích. Jeho metoda spočívala v jednoduchém pozorování, v popisu a klasifikaci zkoumaných jevů, čímž otevřel cestu budoucímu bádání.

Máme se od něho ještě mnohé učit. Svatý Albert ukazuje, že mezi vírou a přírodními vědami není rozpor, třebaže v dějinách došlo k několika nedorozuměním. Muž víry a modlitby, jakým byl sv. Albert, se může klidně věnovat studiu přírodních věd, rozvíjet poznání mikro i makrokosmu a objevovat zákony vlastní matérii, poněvadž to všechno přispívá k výživě touhy a lásky k Bohu. Bible k nám mluví o stvoření jako o prvním jazyce, kterým nám Bůh, jenž je svrchovanou inteligencí – *Logem*, zjevuje něco o sobě. Kniha Moudrosti například praví, že přírodní úkazy, obdařené velikostí a krásou jsou jakýmisi uměleckými díly, jejichž prostřednictvím můžeme analogicky poznat Autora stvoření (srov. *Mdr* 13,5). Tímto klasickým středověkým i renesančním přirovnáním je možné podat svět přírody jako knihu, kterou napsal Bůh a kterou čteme na základě různých vědeckých přístupů (srov. Promluva k účastníkům plenárního zasedání Papežské akademie věd, 31. října 2008). Kolik jenom vědců rozvinulo ve šlépějích svatého Alberta Velikého svoje bádání, inspirovaná úžasem a vděčností před světem, jenž se v jejich očích jakožto vědců a věřících jevil a jeví jako dobré dílo moudrého a milujícího Stvořitele! Vědecké bádání se tak mění na hymnus chval. Dobře to pochopil Enrico Medi, velký astrofyzik naší doby, jehož beatifikační proces probíhá, když řekl: „Ó tajemné galaxie…, vidím vás, počítám, chápu, studuji a objevuji, pronikám vás a sbírám. Od vás přijímám světlo a osvojuji si vědu, beru podněty a moudrost, třpyt barev a z vás tvořím básně. Vás hvězdy beru do svých rukou a s chvěním v jednotě svého bytí pozvedám nad vás samotné a v modlitbě vás předkládám Stvořiteli, jemuž se můžete klanět jedině mým prostřednictvím“ (*Le opere. Inno alla creazione*). Svatý Albert Veliký nám připomíná, že mezi vědou a vírou existuje přátelství a že lidé vědy skrze své povolání ke studiu přírody mohou být prostoupeni autentickým a okouzlujícím nadšením svatosti. Mimořádná otevřenost jeho mysli se projevuje také v úspěšně provedeném kulturním počinu, totiž v přijetí a docenění Aristotelova myšlení. V době sv. Alberta se totiž zejména na poli etiky a metafyziky šířilo poznání četných děl tohoto velkého řeckého filosofa, který žil ve 4.století před Kristem. Projevovala se mocí rozumu, vysvětlovala jasně a pronikavě smysl a strukturu reality, její srozumitelnost, hodnotu a cíl lidských skutků. Svatý Albert otevřel cestu k úplné recepci Aristotelovy filosofie středověkou filosofií a teologií; recepci, kterou potom definitivně propracoval sv. Tomáš. Tato recepce filosofie, jež byla vlastně pohanská, předkřesťanská, představovala opravdovou kulturní revolucí té doby. Mnozí křesťanští myslitelé se však přesto obávali Aristotelovy nekřesťanské filosofie, především proto, že byla v podání jejích arabských komentátorů interpretována způsobem, který ji přinejmenším v několika bodech ukazoval jako neslučitelnou s křesťanskou vírou. Kladlo se proto dilema: víra a rozum jsou v rozporu nebo nikoli? Právě zde spočívá jedna

z velkých zásluh svatého Alberta. Studoval Aristotelova díla s vědeckou seriózností v přesvědčení, že všechno to, co je skutečně racionální, je slučitelné s vírou zjevenou v Písmu svatém. Jinými slovy, svatý Albert Veliký přispěl ke zrodu autonomní filosofie, která se od teologie liší a spojuje se s ní pouze v jednotě pravdy. Tak se ve 13.století zrodila jasná distinkce mezi těmito dvěmi věděními, filosofií a teologií, které ve vzájemném dialogu harmonicky spolupracují na objevu autentického povolání člověka, toužícího po pravdě a blaženosti. Právě teologii definoval svatý Albert jako „afektivní vědu“, která ukazuje člověku jeho povolání k věčné radosti, radosti, jež prýští z plného přilnutí k pravdě. Svatý Albert Veliký byl schopen tyto pojmy jednoduše a srozumitelně předat. Autentický syn svatého Dominika rád kázal Božímu lidu, který byl uchvácen jeho slovem a životním příkladem. Drazí bratři a sestry, prosme Pána, aby v církvi svaté nikdy nechyběli učení, zbožní a moudří teologové jako byl svatý Albert Veliký a pomáhali každému z nás osvojovat si „formuli svatosti“, kterou svým životem uskutečňoval: „Chtít všechno, co chci, pro slávu Boží, jako Bůh, který chce pro svou slávu všechno, co chce“, to znamená přizpůsobovat se vždycky vůli Boží, abychom chtěli a konali všechno jenom a vždy pro Jeho slávu, a tak pro naši spásu a spásu celého světa.

(Benedikt XVI.)

✠

16. LISTOPADU – **SV. MARKÉTA SKOTSKÁ**

Narodila se r. 1046 v Resce u Nádasd v Uhrách, na území dnešního Maďarska, jako vnučka anglického krále Edmunda, který byl v r. 1016 zavražděn a na trůně vystřídán dánským králem Knutem. Ten budoucího Markétčina otce Eduarda Athelinga v nedospělém věku poslal k Olafovi do Švédska a odtud i s bratrem byl odeslán do Uher, kde se obou ujal král Štěpán. Zde se oženil s princeznou Agátou, příbuznou uherského krále i císaře Jindřicha II., z jejichž svazku vzešla budoucí světice Markéta a její sourozenci Edgar a Kristina. Rodina byla

povolána zpět do Anglie za vlády krále Eduarda "Vyznavače" asi v roce 1057. Otec Markéty zde záhy zemřel. V lednu 1066 odešel na věčnost i král Eduard a v září, po vpádu Normanů, Agáta s Markétou a jejími sourozenci pocítili nutnost opustit Anglii. Útočiště našli ve Skotsku u krále Malcolma III., kterému se vznešená, jemná a inteligentní Markéta zalíbila a v roce 1070 se s ní oženil. S tímto skotským králem měla Markéta šest synů a dvě dcery, které vychovávala ve víře a bázni Boží. S rodinou žila převážně v Edinburghu a Dunfermline. Svým ctnostným životem a křesťanskou moudrostí Markéta mírnila drsnou povahu svého o 14 let staršího manžela, tlumila jeho náruživosti a zušlechťovala mravy. Stala se jeho moudrou rádkyní a pečovala o rozkvět křesťanství v zemi, včetně obnovení a budování kostelů i klášterů. Podporovala svolávání synod a účastnila se jejich jednání. S velkým úsilím bojovala proti pověrám a náboženské lhostejnosti mezi lidem. Vynikala štědrostí k chudým a zasazovala se o spravedlnost v zemi. Její příkladný život byl plný askeze a dobrých skutků. Pravidelně sytila 9 sirotků a 24 dospělých chudáků. Sama požívala jídla velmi skromně a málo spala, upřednostňujíce život modlitby a účast na prvních bohoslužbách dne. V roce 1093 byla od jara sužována bolestivým onemocněním, během kterého v bitvě u Alnwick zahynul její manžel Malcolm i první syn Eduard. Zprávu o jejich smrti přijala v duchu pokání za hříchy, 4 dny před koncem své pozemské pouti. Zemřela 16. listopadu na zámku Edinburghu a byla pohřbena v kostele Nejsvětější Trojice v Dunfermline. Za svatou byla prohlášena v r. 1250 papežem Inocencem IV. pro aklamaci lidu. V té době došlo také k vyzdvižení jejích ostatků, z nichž jedna část je v Edinburgu a další v Escorialu ve Španělsku.

✠

17. LISTOPADU – **SV. ALŽBĚTA UHERSKÁ**

Narodila se r. 1046 v Resce u Nádasd v Uhrách, na území dnešního Maďarska, jako vnučka anglického krále Edmunda, který byl v r. 1016 zavražděn a na trůně vystřídán dánským králem Knutem. Ten budoucího Markétčina otce Eduarda Athelinga v nedospělém věku poslal k Olafovi do Švédska a odtud i s bratrem byl odeslán do Uher, kde se obou ujal král Štěpán (pam. 16. 8.). Zde se oženil s princeznou Agátou, příbuznou uherského krále i císaře Jindřicha II., z jejichž svazku vzešla budoucí světice Markéta a

její sourozenci Edgar a Kristina.

Rodina byla povolána zpět do Anglie za vlády krále Eduarda "Vyznavače"(pam. 5. 1.) asi v roce 1057. Otec Markéty zde záhy zemřel. V lednu 1066 odešel na věčnost i král Eduard a v září, po vpádu Normanů, Agáta s Markétou a jejími sourozenci pocítili nutnost opustit Anglii. Útočiště našli ve Skotsku u krále Malcolma III., kterému se vznešená, jemná a inteligentní Markéta zalíbila a v roce 1070 se s ní oženil. S tímto skotským králem měla Markéta šest synů a dvě dcery, které vychovávala ve víře a bázni Boží. S rodinou žila převážně v Edinburghu a Dunfermline.

Svým ctnostným životem a křesťanskou moudrostí Markéta mírnila drsnou povahu svého o 14 let staršího manžela, tlumila jeho náruživosti a zušlechťovala mravy. Stala se jeho moudrou rádkyní a pečovala o rozkvět křesťanství v zemi, včetně obnovení a budování kostelů i klášterů. Podporovala svolávání synod a účastnila se jejich jednání. S velkým úsilím bojovala proti pověrám a náboženské lhostejnosti mezi lidem.

Vynikala štědrostí k chudým a zasazovala se o spravedlnost v zemi. Její příkladný život byl plný askeze a dobrých skutků. Pravidelně sytila 9 sirotků a 24 dospělých chudáků. Sama požívala jídla velmi skromně a málo spala, upřednostňujíce život modlitby a účast na prvních bohoslužbách dne.

V roce 1093 byla od jara sužována bolestivým onemocněním, během kterého v bitvě u Alnwick zahynul její manžel Malcolm i první syn Eduard. Zprávu o jejich smrti přijala v duchu pokání za hříchy, 4 dny před koncem své pozemské pouti. Zemřela 16. listopadu na zámku Edinburghu a byla pohřbena v kostele Nejsvětější Trojice v Dunfermline.

Za svatou byla prohlášena v r. 1250 papežem Inocencem IV. pro aklamaci lidu. V té době došlo také k vyzdvižení jejích ostatků, z nichž jedna část je v Edinburgu a další v Escorialu ve Španělsku.

✠

21. LISTOPADU – **ZASVĚCENÍ PANNY MARIE V JERUZALÉMĚ**

Dnešní závazná památka s původním názvem „Obětování Panny Marie“ má od reformy kalendáře po II. vatikánském koncilu snad výstižnější název. Připomíná totiž událost jejího osobního rozhodnutí pro službu Bohu a přijetí Bohem v jeruzalémském chrámu. Vzhledem k tomu, že kanonické knihy Bible neobsahují údaje z dětství Panny Marie, máme k dispozici pouze tradované podání nebo apokryfní Jakubovo protoevangelium. V nich má slavení této památky původ. Také nám do jisté míry může posloužit osobní zjevení P.M.

spolehlivým osobám. Jednou z nich je blah. A.K. Emmerichová a druhou sestra Marie od Ježíše, představená kláštera v Agredě. Ta za osobního vedení Panny Marie napsala její životopis vydaný s několika Imprimatur, z něhož pochází (ve volnějším překladu) následující úryvek, uvádějící nás do středu události dnešní památky: „Při vstupování do chrámu sv. Anna vzala za ruku svou dceru Marii a i se sv. Jáchymem vešli dovnitř. Zde rodiče ve zbožné modlitbě obětovali Bohu svou dceru a ona s nejhlubší pokorou, klaněním a chválou obětovala sebe. Potom jen ona sama sledovala vlastní přijetí od Nejvyššího, který v božském lesku (viditelném jen jí) naplnil chrám a slyšela slova: „Pojď, má Milá, Nevěsto má, pojď do mého chrámu, kde si přeji slyšet tvůj hlas chvály a klanění.“ Po vykonání modliteb rodiče šli ke knězi a do jeho rukou odevzdali své dítě. On jim udělil požehnání a pak Marii společně vedli do části chrámových budov, v nichž bydlelo mnoho mladých děvčat, aby zde v odloučenosti byly vychovávány a učily se ctnostnému chování. A to až do patřičného věku pro vstup do manželství. Toto místo bylo určeno pro prvorozené dcery z královského rodu Judova a kněžského rodu Levi. Ke vchodu vyhrazeného pro jejich bydlení se přicházelo po patnácti schodech. U nich byla malá Maria uvítána knězem z nižšího řádu, který ji obřadně postavil na první stupeň. Maria se pak s jeho dovolením otočila k rodičům, před nimi poklekla, požádala je o požehnání a políbila jim ruce, svěřujíce se do jejich modliteb. Jáchym i Anna jí požehnání udělili s vřelými slzami v očích, načež Maria spěšně vystoupila nahoru s nevídanou horlivostí a radostí, aniž by projevila dětský zármutek, obvyklý při loučení s rodiči. Ti, kteří ji pozorovali, užasli a divili se, jak i v útlém věku je plna zvláštní důstojnosti a pevnosti ducha. Kněžími byla přijata mezi ostatní dívky a sv. Simeon ji svěřil učitelkám, mezi kterými byla prorokyně Anna.

V roce 543 byla poblíž Jeruzalémského chrámu postavena mariánská bazilika, ve které se při výročí jejího posvěcení připomínala dnes slavená událost. Bazilika byla později zbořena, ale oslavování Mariina odevzdání se Bohu do služeb díla spásy zůstalo. Tato událost ukazuje P. Marii jako vzor Bohu zasvěceného života. Její mimořádnost zároveň můžeme obrazně vidět v

jejím titulu „Archa úmluvy," kterým ji nazýváme v litaniích. Tato živá Archa nové úmluvy, vytvořená rukou samotného Pána k jeho přebývání, „nemohla zůstat mimo chrám, v němž ta první byla jen předobrazem této duchovní," jak zapsala s. Marie z Agredy. Proto byla umístěna v chrámě po dovršení tří let. Tento její věk je uváděn ve všech zmiňovaných zdrojích. V zápisu podle A.K. Emmerichové, Maria své rozhodné ano pro vstup mezi chrámové panny, řekla ve třech letech a třech měsících, před cestou do chrámu. *(Foto: freska v kapli sv. Anny v Pustiměři)*

✠

22. LISTOPADU – **SV. CECÍLIE**

Data, týkající se života a smrti sv. Cecílie jsou považována za nejistá, ale její autentičnost je doložena zařazením mezi sedm žen jmenovaných v 1. kánonu mše svaté i jejími zázračně zachovanými ostatky. Ke sporným vyjádřením patří datování její smrti do pontifikátu Urbana I. (222-230) zároveň s odkazem na dobu silného pronásledo-vání, při němž by bylo v Římě umučeno na 5000 křesťanů. To si protiřečí, neboť podle historiků za císaře Alexandra Severa velké pronásledování nebylo. Některé údaje proto kladou její mučednickou smrt do druhého století, martyrologium uvádí století neznámé. Nejstarší historické zmínky o sv. Cecílii byly zaznamenány v Martyrologium Hieronymianum a to znamená, že římská církev oslavovala sv. Cecílii už ve 4. století. V aktech z poloviny 5. století o mučednické smrti sv. Cecílie je uvedeno, že pocházela ze senátorské rodiny a už od dětství byla křesťankou. Rodiče jí podle zvyku vybrali ženicha přiměřeného postavení, nehledě na to, že se jedná o pohana. Cecílie však toužila cele patřit Kristu a v tom směru již dříve udělala slib. Důvěrnou modlitbou řešila to, v čem by jiný viděl nepřekonatelný problém. Jako u poslušná dcera přistoupila ke svatbě s Valeriánem, avšak hned po obřadu poslala Cecílie, na pokyn anděla, svého novomanžela ke třetímu milníku na apijskou silnici, kde jej papež Urban pokřtil. Valerián, hned poté co se jako křesťan vrátil k Cecílii, společně s ní

měl vidění vznášejícího se anděla, který oba novomanžele korunoval růžemi a liliemi. Detaily, týkající se vlivu Cecílie na obrácení jejího snoubence, jsou zřejmě pozdějším doplňkem. Jisté je, že zde hrála nejpodstatnější roli modlitba a Boží milost. Nejstarší zpráva dále hovoří i o brzkém obrácení Valeriánova bratra Tiburtia. Všichni tři se stali horlivými křesťany, kteří štědře rozdávali almužny a pohřbívali křesťany, kteří položili za víru život. Pro tuto činnost byli zajati a za pevnost ve víře římským prefektem Turciem Almachiem odsouzeni k smrti. Důstojník Maximus, jenž měl rozsudek vykonat, snad vlivem jejich svědectví, uvěřil křesťanské zvěsti a společně s těmito bratry obětoval pro víru svůj život.

Cecílie po jejich smrti, před vlastním zajetím, věnovala svůj dům římské církvi ke konání bohoslužeb. Před prefektem pak slavnostně vyznala svou víru a byla odsouzena k smrti udušením v lázni ve vlastním domě. Pokus o tuto popravu přežila, proto popravčí dostal příkaz setnout jí hlavu. Třemi sečnými ranami zasáhl její krk, a přestože ještě žila, zanechal ji pomalu umírat. Papež její tělo pohřbil v Kalixtových katakombách vedle papeže a biskupů.

✠

23. LISTOPADU – SV. KLEMENT I.

Svatý Klement, římský biskup posledních let prvního století, je třetím Petrovým nástupcem po Linovi a Klétovi. Nejdůležitější svědectví o jejich životě máme od svatého Ireneje, který byl do roku 202 biskupem v Lyonu. Ten dosvědčuje, že Klement „viděl apoštoly“, „setkal se s nimi“, „slyšel jejich kázání a měl před očima jejich tradici“ (Adv. Haer. 3,3,3). Pozdější svědectví ze 4. až 6. století připisují Klementovi titul mučedníka.

Autorita a prestiž tohoto římského biskupa byly takové, že mu bylo připsáno několik spisů, ale jediným dílem, jehož autorství mu určitě patří, je List Korinťanům. Eusebius z Cesareje, velký „archivář“ počátků křesťanství, jej představuje těmito slovy: „Tradice podává jediný Klementův list, pokládaný za autentický, významný a podivuhodný. Napsal jej jménem Církve v Římě Církvi v Korintu… Víme, že je už dlouho a až do dnešních dnů veřejně čten ve

shromáždění věřících“ (Hist. Eccl. 3,16). Tento dopis si získal vážnost takřka kanonickou. Na začátku tohoto – řecky psaného – listu si Klement stěžuje na „nečekané projevy nepřízně, ke kterým postupně docházelo“ (1,1) a které mu zabránily vyslovit se dříve. Těmito „projevy nepřízně“ se myslí Domiciánovo pronásledování, a proto musí datum sepsání listu spadat do doby, která následovala bezprostředně po smrti císaře a po skončení pronásledování, tzn. hned po roce 96.

Klementova intervence – stále ještě v prvním století – byla vyvolána závažnými problémy, které dolehly na Církev v Korintu: presbyteři komunity byli totiž sesazeni některými mladšími odpůrci. Svízelnou záležitost pak znovu připomíná svatý Irenej, který píše: „Za časů Klementa, kdy došlo k nemalému střetu mezi bratřími v Korintu, poslala Církev v Římě důležitý dopis do Korintu, aby je usmířila, obnovila jejich víru a předala tradici, kterou nedávno sama přijala od apoštolů“ (Adv. Haer. 3,3,3). Mohli bychom tedy říci, že tento list představuje první výkon římského Primátu po smrti svatého Petra. Klementův list přebírá témata drahá svatému Pavlovi, který Korinťanům adresoval dva listy, a to zejména teologickou, stále aktuální dialektiku indikativu spásy a imperativu morálního nasazení. Především je to radostná zvěst, která zachraňuje. Pán nás předchází a obdarovává odpuštěním, dává nám svou lásku, milost, že jsme křesťané, jeho bratři a sestry. Je to zvěst, která naplňuje naše životy radostí a dává jistotu našemu jednání: Pán nás stále předchází svou dobrotou a dobrota Páně je

vždycky větší než všechny naše hříchy. Je však třeba, abychom s obdrženým darem důsledně nakládali a odpovídali na zvěst spásy velkodušnou a odvážnou cestou konverze. Novinkou vzhledem k pavlovskému modelu je to, že Klement klade za část věroučnou a praktickou, jež byly ve všech pavlovských listech konstitutivní, také „velkou modlitbu“, kterou se list končí.

Bezprostřední okolnosti listu otevírají římskému biskupovi možnost obsáhle se vyjádřit k identitě Církve a jejího poslání. Jsou-li v Korintu zlořády, poznamenává Klement, je třeba hledat jejich důvod v oslabení lásky a dalších nezbytných křesťanských ctností. Proto vybízí věřící k pokoře a bratrské lásce, dvěma skutečně konstitutivním ctnostem bytí v Církvi: „Jsme svatou účastí“, připomíná, „konejme tedy všechno, co vyžaduje svatost“ (30,1). Římský biskup nejprve připomíná, že samotný Pán „ustanovil kde a kdo má konat liturgickou službu, aby každá věc učiněná svatě a s jeho zalíbením mohla být dobře přijata jeho vůlí… Nejvyššímu velekněži byly totiž svěřeny liturgické funkce jemu vlastní, kněžím bylo předem určeno jejich místo a levitům náležejí vlastní služby. Laik je vázán laickým zřízením“ (40,1-5). Stojí zde za zmínku, že v tomto listu z konce 1.století se poprvé křesťanské literatuře vyskytuje řecký termín laikos, který označuje „člena laos“, tzn. „lidu Božího“. Klement tak předkládá své pojetí Církve ve vztahu k liturgii starozákonního Izraele. Je shromážděna „jediným Duchem milosti na nás vylitého“, který vane rozličnými údy Kristova Těla, v němž všichni, sjednoceni bez jakéhokoli rozdělení, jsou „jedni údy druhých“ (46,6-7). Zřetelné rozlišení mezi „laikem“ a hierarchií nevyjadřuje žádný protiklad, ale pouze organickou souvislost těla, organismu s jeho různými funkcemi. Církev totiž není místem zmatku a anarchie, kde si každý může kdykoliv dělat co chce. V tomto strukturovaně členěném organismu každý plní svůj úkol podle povolání, kterého se mu dostalo. V souvislosti s hlavami jednotlivých společenství Klement jasně vysvětluje nauku o apoštolské posloupnosti. Normy, které ji regulují, jsou v podstatě odvozeny od Boha samého. Otec poslal Ježíše Krista, který pak poslal Apoštoly. Oni pak určili první hlavy jednotlivých společenství a stanovili, aby po nich nastoupili jiní řádní mužové. Všechno tedy postupuje

„spořádaně podle Boží vůle“ (42). Těmito slovy, těmito výroky svatý Klement zdůrazňuje, že Církev má svátostnou a nikoli politickou strukturu. Jednání Boha, který nám v liturgii vychází vstříc, předchází našim rozhodnutím a našim pojmům. Církev je především darem Boha a nikoli naším výtvorem, a tato svátostná struktura proto nezaručuje pouhé všeobecné zřízení, ale také toto prvenství Božího daru, který je nám všem zapotřebí.

Závěrečná „velká modlitba“ dává předcházející argumentaci kosmický rozlet. Klement chválí Boha a děkuje mu za jeho podivuhodnou prozřetelnost lásky, která stvořila svět a pokračuje v jeho záchraně a posvěcování. Zvláštní význam tu dostává přímluva za vládce. Po textech Nového zákona představuje nejstarší modlitbu za politické instituce. Těsně po perzekucích se křesťané, vědomi si toho, že další pronásledování bude následovat, nepřestávají modlit právě za ty autority, které je nespravedlivě soudily.. Důvod je především kristologický: je třeba se modlit za pronásledovatele tak, jako to činil Ježíš na kříži. Tato modlitba však obsahuje také učení, kterým se po dlouhá staletí řídí postoj křesťanů k politice a ke Státu. Modlitbou za vládnoucí autority Klement uznává legitimitu politických institucí podle Bohem stanoveného řádu, a současně vyjadřuje starost o to, aby tyto autority byly vůči Bohu chápavé a „vykonávaly moc, kterou jim Bůh svěřil v pokoji, mírnosti a milosrdenství“ (6,12). Císař není všechno. Objevuje se tu jiná suverenita, jejíž původ a podstata nejsou z tohoto světa, ale „shůry“: je to Pravda, které i vzhledem ke Státu náleží právo slyšení.

Klementův list se tedy zaobírá četnými tématy trvalé aktuálnosti. Tento list je o to významnější, že prezentuje péči římské Církve, která předsedá v lásce všem jiným církvím a to již od prvního století. Přijměme za svou v témže Duchu invokaci „velké modlitby“, ve které římský biskup mluví jménem celého světa: „Ano, Pane, kéž nad námi zazáří tvoje tvář v dobru pokoje. Chraň nás svou mocnou rukou… Vzdáváme Ti díky, prostřednictvím nejvyššího Velekněze a vůdce našich duší, Ježíše Krista. Skrze něho Ti patří sláva a chvála, nyní a z generace na generaci po všechny věky věků. Amen.“ (60-61). (Foto: EUCHARISTIE V BAZILICE SV. KLEMENTA, *Peregrinatio in honorem Apostolorum Gentium Slavorum*, 9.7.2019, Roma, Italia)

✠

25. LISTOPADU – **SV. KATEŘINA ALEXANDRIJSKÁ**

Je slavná pro mučednickou smrt, kterou podstoupila v Alexandrii v Egyptě. Podle legend pravděpodobně kolem r. 310. O konci jejího života se traduje mnoho verzí legendárního podání a je obtížné odlišit nejen původní vyprávění, ale i symboliku od skutečnosti. Ve snaze o větší sílu příkladu a slávu mučednice přibývalo od těch, kteří předávali její příběh dál, plno doplňujících detailů, včetně rozhovoru s císařem. To však neoslabilo význam jejího vzoru a je stále připomínána jako jedna z postav 14 svatých pomocníků, oblíbená zejména v lidové zbožnosti.

Kateřina je symbolem čistého, nezkaženého mládí. Vynikala dary ducha, znalostí pohanské filosofie, křesťanské nauky, a zvláště odvahou a statečností. Pocházela ze vznešeného rodu, byla prý dcerou krále Kosta, měla vzdělání a přitahovala pozornost svou krásou. Její rodiče zemřeli, a tak v paláci žila jen se služebnictvem. Na křest ji připravil poustevník, který jí dal poznat Kristovu nauku a lásku. Před poznáním Krista odmítala prý nápadníky z pýchy a později pak chtěla žít pro Ježíše. V legendě se hovoří o nočním zjevení Panny Marie s dítětem Ježíšem, který se k ní sklonil a navlékl jí na prst zlatý prsten na znamení, že se stává jeho nevěstou. Po probuzení prý Kateřina spatřila na ruce zářící prsten, klekla a božskému Snoubenci slíbila zachování panenské čistoty.

V době, kdy císař Max... (Maximinus Daja – synovec Galeriův /v Egyptě mezi 305-310/ či Maximian nebo jeho syn Maxentius – *v legendách se objevují jména tří císařů, častěji Maximian jež byl v Africe od r. 298 a nanejvýš do r. 303, kdy se z jara vrátil do Říma –důvod uvedení s.inc.*) pobýval v Egyptě a v Alexandrii pořádal okázalé slavnosti na počest bohům, při kterých všichni pozvaní měli obětovat modlám, předstoupila před něj asi 18letá Kateřina údajně se slovy: „Císaři, pokud bys chtěl, mohl bys poznat, že vaši bohové jsou jen přeludem a pošetilostí. Rozum říká, že jen jedna bytost může být nejvyšší...“ A vytkla mu jeho zaujatost proti křesťanům, které se snaží likvidovat. Císaře od potrestání opovážlivé dívky zdržovala její krása. Byl unesen jejím půvabem, překvapen odvahou a výřečností. Snad ho také napadlo, že oslabí víru křesťanů, když ji veřejně usvědčí z omylů. Povolal proto 50 filozofů, považovaných za mistry řečnictví a ti měli změnit její přesvědčení.

Výsledek byl ten, že Kateřininými slovy byli poraženi a někteří se stali křesťany. Císař je prý poslal na hranici, kde měli skončit v plamenech a Kateřinu dal zbít pruty a uvěznit. Legenda zmiňuje návštěvu Krista s anděly ve vězení. Jednou ji měla navštívit i císařovna, kterou Kateřina přivedla k rozhodnutí pro křest. Jako další obrácený je uváděn vojevůdce Porfyrius, kterého následovali někteří z vojáků. Císař po návratu z nějaké cesty nařídil, aby byla připravena čtyři kola z hřeby k pozvolnému drcení Kateřinina těla až do jejího konce. Po spuštění mučícího stroje povolily provazy připoutané mučednice a kola se rozpadla. Legenda říká, že je zničil anděl a císař pak nařídil dívce setnout hlavu. V jedné legendě je napsáno, že místo krve vytékalo z jejího těla mléko a andělé je následně přenesli do míst, kde se Mojžíš poprvé setkal s Bohem. Zmínka o mléce ukazuje na symbolické vyjadřování. Bývalo viděno jako potrava duše i znamení nesmrtelnosti. V legendách vyjadřovala proměna krve v mléko důkaz neviny a svědectví čistoty popraveného. Podle některých i symbol velkého ženství a moudrosti (viz. A. Grün: Duchovní terapie a kř. tradice). Přenesení těla mučednice na Sinaj od andělů a skutečné uchovávání ostatků v klášteře sv. Kateřiny na úpatí hory Sinaj některé životopisy vysvětlují s poznámkou, že anděly byli také nazýváni basiliánští mniši. Opevněný klášter byl vybudován asi kolem r. 530 císařem Justiniánem I. k ochraně před nájezdy Beduínů a do jeho mramorové kaple byly uloženy ostatky sv. Kateřiny (uchovávána je hlava a levá ruka). Údajně sinajský mnich Simeon část ostatků mučednice přenesl do Rouenu ve Francii, odkud čtyři částky získal Karel IV. pro svatovítský chrám. Jako vděčný ctitel sv. Kateřiny, jíž přičítal pomoc v bitvě u Modeny, zbudoval na Karlštejně kapli sv. Kateřiny. Dále jí zasvěcený chrám v Praze s klášterem augustiniánské řehole a je mu připisována staročeská legenda o této mučednici, ve 250 verších. Ve výkladu atributů a významu ctěné sv. Kateřiny je na prvním místě připomínáno rozlomené kolo, v němž můžeme vidět i symbol pro zmaření životních plánů. V té souvislosti byla světice také označena za léčitelku ztroskotaných životních plánů. To je podstata významu naší úcty ke světcům – zvládnutí života s dosažením cíle podle Božího plánu. Ať nám k tomu pomáhá i vztah ke sv. Kateřině. Skrze různé zlomy máme růst ke kráse a být formováni, abychom se stali takovými, jaké nás chce mít Bůh. Význam sv. Kateřiny jako patronky studentů a pedagogů je v pomoci řešení problémů spojených s učením. S její pomocí má jít o vymanění se ze všeho, co náš život vnitřně utiskuje a ztěžuje. Často jde o vliv vnitřních zranění nebo neosvobození se z ducha zla. Čistota a ryzost přispívají k poznání pravd potřebných pro život i k dosažení spásy. Pravá krása a bohatství jsou v tom, co si Kateřina odnesla na věčnost.

✠

KAREL IV.

císař římský a král český

+ 29. listopadu 1378

"Na tomto světě není nic drahocennějšího a většího, než podle nařízení Božího svědomitě zachovávat jeho přikázání"

(Vita Caroli)

(Giovanni kardinál Coppa, čestný občan Drysic, homílie u příležitosti výročí úmrtí Karla IV., kaple Svatého Kříže, Karlštejn, 15. 11. 1995)

„Amen, pravím ti: Dnes budeš se mnou v ráji.“

(*Lk* 23,43)

Slavíme dnes svátek Krista Krále. Na konci liturgického roku, potom, co jsme s církví prožili všechna tajemství jeho života, smrti i Vzkříšení, jsme pozváni liturgií, abychom rozjímali o něm samém – Ježíšovi – jako o vrcholu a středu celých dějin spásy.

Ježíš je Král. Za prvé proto, že je Boží Syn, věčné Slovo, jímž Nejsvětější Trojice stvořila vesmír. Svatý Pavel nám to pravil ve druhém čtení velkolepými slovy o královské hodnosti Krista: „On je věrný obraz neviditelného Boha, prvorozený z celého tvorstva. V něm bylo stvořeno všechno na nebi i na zemi, svět viditelný i neviditelný: ať už jsou to andělé při trůnu, ať jsou to panstva, ať jsou to knížata, ať jsou to mocnosti – všecko je stvořeno skrze něho a pro něho. Kristus je dříve než všechno ostatní a všechno trvá v něm“ (Kol 1,15-17).

Ano, všechno bylo stvořeno v něm a jím: počínaje tajemnou a strašlivou silou atomu, v nekonečném a přesném pohybu hvězd a planet, barevnou a voňavou drobností květin, v nevyčerpatelném bohatství země, v

nedosažitelných horách a nekonečných oceánech. Především však stvořil člověka k obrazu a podobě samého Boha: oči dítěte, ruce silné a drsné, rozumnost, která proniká neviditelný svět vědy, vůle, kterou snáší všechny potíže, srdce, jež je schopno milovat. Všechno, opravdu všechno bylo stvořeno Kristem, který je Král, protože je Bůh.

Ale svatý Pavel nám ještě říká: „On je hlava těla, to je církve: On je počátek, prvorozený mezi vzkříšenými z mrtvých“ (Kol 1,18). I když stvořil všechny tyto velkoleposti a krásy vesmíru, nebylo by to ještě nic, kdyby nezískal tuto královskou hodnost na kříži, kdyby nebyl vylil všechnu svou drahou krev za nás. Člověk zhřešil svou neposlušností a Ježíš svou poslušností až do konce jej

znovu smířil s Otcem. Ježíš je Král, protože je člověk, syn člověka, Vykupitel. Dvojnásobný Král, dvojnásobný Pán. V kapli Svatého Kříže, kterou dal ze své úcty postavit na zdejším hradě král Karel IV. blahé paměti, vnímáme daleko silněji tuto vznešenou pravdu.

Kristus vládne na kříži a z výše svého potupného kříže pronáší slova, jež se hluboko dotýkají naší duše a dojímají nás až k slzám: „Amen, pravím ti: Dnes budeš se mnou v ráji“ (Lk 23,43). Vykoupení se začíná šířit z Kalvárie a platí za všechny hříchy, i ty nejhanebnější. Lotr a vrah se zapisuje u umírajícího Ježíše a ten na něho hledí s nekonečnou láskou, očima zastřenýma smrtí, a

zachraňuje ho. První spasený, první svatý, který vstupuje do nebe, je vrah, ale kající, jemuž bylo odpuštěno.

Oh, ano, Ježíš je Král nás hříšníků. Zachránil nás od věčné smrti. Je Král lidí, ačkoliv se někdy proti němu bouří, napadají jej svým zlem, neposlouchají jej. Je Králem vesmíru, který jej naopak poslouchá, který po tisíce staletí jde za slovem svého stvořitele.

Moji drazí bratři a sestry! Kristova královská hodnost nám dává pochopit, že patříme k němu jediným faktem, že máme tělo a duši stvořenou Božím Slovem a že jsme spaseni jeho krví. Jsme jeho. Jednoho dne máme vstoupit do nebeského království jako kající lotr. Naše království není na zemi, ale tam, v nebi, kam jsme všichni voláni a jež bude naší vlastí na věčnosti. To neznamená, že pokud žijeme, nemusíme se starat o spásu světa, jeho pokrok, vývoj a neustálé zlepšování. Naopak, jak nám to dobře opakoval Druhý vatikánský koncil, máme odpovědnost podílet se všemi svými silami na obecném blahu světa, především občanské společnosti, kde žijeme, na dobru našich bratří a sester, mezi nimiž jsme.

Je to krásné, že tyto úkoly, spojené s naší časností a naší nesmrtelností, se nám dnešní odpoledne připomínají v tomto nádherném hradě Karlštejně, postaveném velkým Karlem IV., císařem římským a králem českým, jehož výročí smrti dne 29. listopadu 1378 si připomínáme. Tento muž žil cele těmito ideály, neboť žil věrně evangeliem. Není třeba připomínat to, co dělal pro Svaté císařství římské, a především pro své milované Čechy. Podílel se všemi svými silami na duchovním i hmotném blahu svých poddaných. Bude se provždycky připomínat jako státník moudrý, předvídavý, angažovaný, jako silný a bystrý správce spravedlnosti, svou pověstnou Zlatou bulou jako obnovitel říšské politiky a jako ostrý diplomat, jako rekonstruktér národní ekonomie s využitím řemesel, zemědělství a královských financí, jako vzdělaný a kulturní muž, který založil první univerzitu v srdci Evropy a byl záštitou evropských umělců a básníků, jako stavitel nejkrásnějších pražských památek, jež jsou ještě dnes pýchou tohoto mimořádného města: katedrála, kostely, most, náměstí a ulice Nového Města Pražského.

Ale i když se vyznamenával ve všem tomto podnikání, nezapomínal na království nebeské. Byl pravým křesťanem, rozjímal o Božím zákonu a především o evangeliu. Určitě nejenom proto, aby bezpečně uložil doklady státnosti, ale také aby mohl lépe meditovat a shromažďovat četné ostatky svatých postavil tento hrad, který ještě nyní promlouvá o jeho lásce k Bohu, Pánu Ježíši a Panně Marii. Chtěl vládnout v pravém slova smyslu tak, jak to napsal ve svém vlastním životopise Vita Caroli, z něhož cituji: „Na tomto světě není nic drahocennějšího a většího než podle nařízení Božího svědomitě zachovávat jeho přikázání, která jsou obsažena v onom zákoně … zachovávaje

ta přikázání, bude sloužit Bohu, a proto potom s ním i kralovat. A tak je možno rozumět tomu, co praví Augustin: „Bohu sloužit je kralovat.“ A týž: „Kdo zachovává zákon Boží a přikázání Boží, která jsou obsažena v zákoně Božím, Bohu slouží a s ním společně bude kralovat“. (Nihil preciosius ac maius in hoc saeculo, quam iuxta praeceptum Dei mandata ipsius, quae in huiusmodi lege continentur, diligenter observare … Per quorum observationem mandatorum, Deo servire cencebitur, et per consequens conregnabit. Et sic posset intellegi, quod dicit Augustinus: „Deo servire est regnare“. Et idem: „Servans legem et mandata Dei, quae in lege Dei continentur, Deo servit et sibi conregnabit“ (Capitulum XII; edd. J. Pavel, B. Ryba, J. Spěváček, J. Krása, str. 106-107).

Sloužit Bohu znamená kralovat! Takoví jsou skuteční křesťané, takový byl i Karel IV. Protože tak jako on můžeme vládnout i my: zde, ve službě Bohu, v nebi, až budeme navždycky s ním. Děkujeme ti, králi Karle – Otče vlasti, za toto poučení. Ať ti dobrotivý Bůh dá zářivě vládnout ve věčném pokoji.

Eucharistie s kardinálem Coppou u hrobu sv. Petra,
krypta vatikánské baziliky, 29. 6 2009,
Anni Paulini Peregrinatio.

+ Giovanni card. Coppa

✠

PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA (1. 11. 2026)

PUSTIMĚŘ: 4.100,-Kč; **DRYSICE:** 3.710,-Kč; **PODIVICE**: 1.700,-Kč; **TOPOLANY**: 1.740,-Kč

Pán Bůh zaplať vám všem, kdo pamatujete na potřeby své farnosti.

✠

SBÍRKA NA CHARITU (2. 11. 2026)

PUSTIMĚŘ: 2.590,-Kč; **DRYSICE:** 1.210,-Kč; **PODIVICE**: 1.450,-Kč; **TOPOLANY**: 600,-Kč

"Když jsem šel k Janu Pavlu II., vždy jsem musel mít připraveny aspoň dva vtipy

TOMÁŠ KARDINÁL ŠPIDLÍK, S.J.,
čestný občan Pustiměře

I.

Na peklo tvrdě dolehla energetická krize. Mrznoucí čerti proto zvažují, zda vezmou ruský plyn, nebo rovnou ruského prezidenta.

II.

Pepíček jde do obchodu a říká: „Ta hloupá Babišova vláda, zdražila se čokoláda.“ Kolemjdoucí mu říká: „Pepíčku, jestli tohle budeš zpívat a uslyší tě páni od policie, tak tě naloží do auta a odvezou tě za premiérem.“ A Pepa: „Super.“ Druhý den jde zas schválně do krámu na čokoládu a zpívá to samé. Páni od policie ho opravdu naloží a vezou do Prahy. Jak dojeli, tak Pepíka postavili před premiéra a Babiš hlesne: „Zazpievaj mně.“ A Pepík hrdě: „Hloupá vláda, zdražila se čokoláda.“ Babiš zrudne a zmateně vykoktá: „Ty si hlúpé děcko, zdražíme vám všecko.“

III.

Jaký je rozdíl mezi neštěstím a tragédií? Neštěstí je, když Okamura spadne do Vltavy, a tragédie, když ho vytáhnou!

IV.

Macinka, Okamura a Babiš letí v letadle. Začnou se sázet, kdo udělá větší radost národu. „Já,“ povídá Macinka, „shodím dolů z daní občanů deset milionů.“ „Já,“ povídá Okamura, „vyhodím sto miliónů.“ Babiš: „Já som miliardář, vyhodím z rozpočtu státu rovnú miliardu!“ Pilot na to znechuceně: „Já vás vyhodím všechny tři, a národu udělám radost největší!“

V.

Babiš si zavolá na kobereček koaličního partnera: „Chcem slyšet pravdu, kdes vzal peníze na byt na Floridě?!“ „Jeden pán mi dal milion do kapsy.“ „A to sa nestydíš nechat sa zkompromitovat za milion?“ „Stydím, ale když on u sebe víc neměl!“

VI.

„Doktor mi doporučil změnu podnebí,“ říká paní Hovorková manželovi. „Prý by byly nejlepší Alpy nebo Kavkaz. Kam pojedeme?“ „K jinému doktorovi.“

POŘAD BOHOSLUŽEB: 14. – 22. listopadu 2026

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
SOBOTA 14. listopadu	TOPOLANY-SOBOTNÍ MŠE SVATÁ S NEDĚLNÍ PLATNOSTÍ	**TOPOLANY 17.00:**	za živou a zemřelou rodinu KUDLIČKOVU a ŠTĚPÁNKOVU
NEDĚLE 15. listopadu	**33. NEDĚLE V MEZIDOBÍ**	**PUSTIMĚŘ 8.00:**	za + rodinu JANSKOU, s prosbou za dar zdraví a Boží požehnání pro rodinu VOLDŘICHOVU a JANSKOU
		DRYSICE 9.30:	za + Boženu KLUDÁKOVOU, manžela, dvě dcery, dva zetě a vnuka
	SVĚTOVÝ DEN CHUDÝCH	**PODIVICE 11.00:**	za zemřelé rodiče MALOVY, děti a duše v očistci
PONDĚLÍ 16. listopadu	**SV. MARKÉTA SKOTSKÁ,** KRÁLOVNA	**PUSTIMĚŘ 17.00**	za + Aleše ROUDENSKÉHO
ÚTERÝ 17. listopadu	**SV. ALŽBĚTA UHERSKÁ,** ŘEHOLNICE	**PODIVICE 8.00:**	za živou a + rodinu CUPÁKOVU, PLISKOVU, ZAKOPALOVU, MARÁKOVU, SVOBODOVU a KOLÁŘOVU
STŘEDA 18. listopadu	**POSVĚCENÍ ŘÍMSKÝCH BAZILIK SV. PETRA A PAVLA**	**DRYSICE 17.00**	za + obrácení dcery Zuzany
ČTVRTEK 19. listopadu	**ČTVRTEK 33. TÝDNE V MEZIDOBÍ**	**PODIVICE 8.00**	za + Otakara DRAGONA a Boží požehnání pro živou rodinu
PÁTEK 20. listopadu	**PÁTEK 33. TÝDNE V MEZIDOBÍ**	**PUSTIMĚŘ 17.00:**	za +Vojtěcha JANSKÉHO, manželku, syna, snachu, s prosbou o dar zdraví a Boží požehnání pro rodinu
SOBOTA 21. listopadu	**ZASVĚCENÍ PANNY MARIE V JERUZALÉMĚ**	**TOPOLANY 17.00:**	na poděkování za přijatá dobrodiní, a za + rodinu PANÁKOVU, URGOŠOVU a NEVORÁNKOVU
NEDĚLE 22. listopadu	**SLAVNOST JEŽÍŠE KRISTA KRÁLE**	**PUSTIMĚŘ 8.00:**	za + Karla a Annu SMEJKALOVY, sourozence a rodiče z obou stran
		DRYSICE 9.30:	za + Ladislava ADAMCE, manželku, syna a Boží požehnání pro rodinu
		PODIVICE 11.00:	za +Bohuslava PUČANA, manželku, vnučku, s prosbou o ochranu Panny Marie pro živou rodinu

INTENCE MŠÍ SVATÝCH NA I. POLOLETÍ 2027 (1.1.-30.6.2027)

ZAPISUJI 30. LISTOPADU - 12. PROSINCE 2026 PO MŠI SVATÉ VE VŠEDNÍ DNY

(PUSTIMĚŘ, PODIVICE*: v sakristii* DRYSICE: *na faře*; TOPOLANY: *od soboty 28.12. v sakristii*).

FARNÍ INFORMÁTOR, XXXIII. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel.517356351, 723593106. Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božímu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě, na příspěvek u pokladny v kostele – „*Příspěvky na Farní Informátor*“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. **Díky sponzorům dotovaná cena: 30,-Kč/ks.** Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na http://www.pustimer-farnost.cz.

POŘAD BOHOSLUŽEB: 21. – 29. listopadu 2026

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
SOBOTA 21. listopadu	**ZASVĚCENÍ PANNY MARIE V JERUZALÉMĚ**	**TOPOLANY 17.00:**	na poděkování za přijatá dobrodiní, a za+ rodinu PANÁKOVU, URGOŠOVU a NEVORÁNKOVU
NEDĚLE 22. listopadu	**SLAVNOST JEŽÍŠE KRISTA KRÁLE**	**PUSTIMĚŘ 8.00:**	za + Karla a Annu SMEJKALOVY, sourozence a rodiče z obou stran
		DRYSICE 9.30:	za + Ladislava ADAMCE, manželku, syna a Boží požehnání pro rodinu
		PODIVICE 11.00:	za +Bohuslava PUČANA, manželku, vnučku, s prosbou o ochranu Panny Marie pro živou rodinu
PONDĚLÍ 23. listopadu	**SV. KLEMENT I.,** PAPEŽ A MUČEDNÍK	**PUSTIMĚŘ 17.00**	na poděkování za 88 let života s prosbou o Boží požehnání pro rodinu BENÍČKOVU
ÚTERÝ, 24. listopadu: **SV. ONDŘEJ DUNG LAC,** KNĚZ **A DRUHOVÉ,** MUČEDNÍCI			
STŘEDA 25. listopadu	**SV. KATEŘINA ALEXANDRIJSKÁ,** PANNA A MUČEDNICE	**DRYSICE 17.00**	za + obrácení dcery Kateřiny
ČTVRTEK 26. listopadu	**ČTVRTEK 34. TÝDNE V MEZIDOBÍ**	**RYCHTÁŘOV 8.30:**	za + obrácení dcery Kláry
PÁTEK 27. listopadu	**PÁTEK 34. TÝDNE V MEZIDOBÍ**	**PUSTIMĚŘ 17.00**	za živou a zemřelou rodinu PLISKOVU
SOBOTA 28. listopadu	**SOBOTA 34. TÝDNE V MEZIDOBÍ**	**TOPOLANY 17.00:**	za zemřelého syna Rostislava JUŘIČKU, Boží požehnání a dar zdraví pro živou rodinu
NEDĚLE 29. listopadu	**1. NEDĚLE ADVENTNÍ**	**PUSTIMĚŘ 8.00:**	za + Miroslava VÁVRU, otce, bratra a Boží požehnání pro živou rodinu
	ŽEHNÁNÍ ADVENTNÍCH VĚNCŮ	**DRYSICE 9.30:**	za + Ladislava RYŠÁNKA, rodiče RYŠÁNKOVY, JANSKÝCH, a Boží požehnání pro živou rodinu
	ZAČÁTEK NOVÉHO LITURGICKÉHO ROKU (**B**)	**PODIVICE 11.00**	za +Dominika TRÁVNÍČKA, živou a zemřelou rodinu

INTENCE MŠÍ SVATÝCH NA I. POLOLETÍ 2027 (1.1.-30.6.2027)

ZAPISUJI 30. LISTOPADU - 12. PROSINCE 2026 PO MŠI SVATÉ VE VŠEDNÍ DNY

(PUSTIMĚŘ, PODIVICE*: v sakristii* DRYSICE: *na faře*; TOPOLANY: *od soboty 28.12. v sakristii*).

FARNÍ INFORMÁTOR, XXXIII. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel.517356351, 723593106. Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božímu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě, na příspěvek u pokladny v kostele – „*Příspěvky na Farní Informátor*“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. **Díky sponzorům dotovaná cena: 30,-Kč/ks.** Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na http://www.pustimer-farnost.cz.